

Projekt

Zarządzenie
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu
z dnia
zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika PLH020016

Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (*Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, 2249 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 60, 132, 1074 i 1595*) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 24 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika PLH020016 (*Dz. Urz. Woj. Dol. poz. 5459*) załączniki nr 3-5 do zarządzenia otrzymują brzmienie określone w załącznikach nr 1-3 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
we Wrocławiu z dniar.

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony.

Przedmiot ochrony	Zagrożenia	Opis zagrożenia
3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>Ranuncion fluitantis</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych	Odprowadzenie ścieków bytowo-gospodarczych do rzeki powodujące zanieczyszczenie wód potoku ma niekorzystny wpływ na stan płatów siedliska w dolinie rzeki Białej Łądeckiej.
	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Nie analizowano zagrożeń dla części płatów siedliska, ponieważ w trakcie prac nad planem zadań ochronnych nie były objęte rozpoznaniem terenowym.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych	Ewentualna regulacja rzeki Białej Łądeckiej związana z pracami prowadzonymi w dnie koryta potoku prowadzić może do bezpośredniego zniszczenia zbiorowisk.
4060 Wysokogórskie borówczyska bażynowe (<i>Empetro-Vaccinietum</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	Nieskanalizowany masowy ruch turystyczny powoduje powstawanie nowych ścieżek oraz rozdeptywanie/poszerzanie tych istniejących, co prowadzi do wydeptywania i niszczenia roślinności.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna D Transport i sieci komunikacyjne	Ewentualna budowa nowych obiektów infrastruktury technicznej, narciarskiej, transportowej (np. kolejki, wyciągi) oraz zagospodarowania turystycznego (np. siedziska, ławy) może powodować zwiększenie ruchu turystycznego, a przez to zajęcie i zniszczenie płatów siedliska.

	G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka I02 Problematiczne gatunki rodzime K04.01 Konkurencja	Siedlisko narażone jest na silną presję turystyczną, której jednym ze skutków może być nadmierna eutrofizacja jego płatów. Nadmierna ekspansja borówki czarnej <i>Vaccinium myrtillus</i> – naturalna tendencja, niemożliwa do wyeliminowania. W siedlisku stwierdzono nadmiar kosodrzewiny <i>Pinus mugo</i>, która silnie rozrosła się płatami w siedlisku (zaszłość historyczna, bowiem obecnie nie dokonuje się nowych nasadzeń kosodrzewiny). Z uwagi m.in. na możliwość zainicjowania erozji nie planuje się usuwania skupisk kosodrzewiny. Zagrożenie stanowić może również ekspansja gatunków traworoślowych niezwiązanych z siedliskiem.
6150 Wysokogórskie murawy acydofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) <u>Zagrożenia potencjalne:</u> G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna D Transport i sieci komunikacyjne G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka	Nieskanalizowany masowy ruch turystyczny powoduje powstawanie nowych ścieżek oraz rozdeptywanie/poszerzanie tych istniejących co prowadzi do wydeptywania i niszczenia roślinności. Elementy zagospodarowania turystycznego (ławki, stoły itp.) zlokalizowane w obrębie muraw powodują niszczenie stanowisk cennych roślin oraz wydeptywanie darni. Miejscowo obserwuje się zarastanie powierzchni muraw przez leśne gatunki drzew i krzewów (głównie świerka), które zmniejszają powierzchnię siedliska i powodują pogorszenie jego stanu. Ewentualna budowa nowych obiektów infrastruktury technicznej, narciarskiej, transportowej (np. kolejki, wyciągi) oraz zagospodarowania turystycznego (np. siedziska, ławy) może powodować zwiększenie ruchu turystycznego, a przez to zajęcie i zniszczenie płatów siedliska. Siedlisko narażone jest na silną presję turystyczną, której jednym ze skutków może być nadmierna eutrofizacja jego płatów.

	I02 Problematyczne gatunki rodzime	W siedlisku stwierdzono nadmiar kosodrzewiny <i>Pinus mugo</i> , która silnie rozrosła się płatami w siedlisku (zaszłość historyczna, bowiem obecnie nie dokonuje się nowych nasadzeń kosodrzewiny). Z uwagi m.in. na możliwość zainicjowania erozji nie planuje się usuwania skupisk kosodrzewiny.
	K04.01 Konkurencja	Zagrożenie stanowić może również ekspansja gatunków traworoślowych niezwiązanych z siedliskiem.
*6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> - płaty bogate florystycznie)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> A03.03 Zaniechanie/brak koszenia A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Brak ekstensywnej gospodarki łąkarskiej bądź pasterskiej przyczynia się do sukcesywnego wkraczania na te siedliska zakrzewień i zadrzewień. Jeśli nie zostanie podjęta odpowiednia gospodarka rolna, ten niekorzystny dla ochrony siedliska proces nadal będzie postępować.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń potencjalnych dla siedliska.
6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń istniejących dla siedliska.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie	Ewentualna regulacja cieków prowadzić może do bezpośredniego zniszczenia zbiorowisk roślinnych niektórych płatów siedliska. Może też prowadzić do jego przesuszenia, zmieniając warunki edaficzne i charakter tego siedliska.
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> A03.03 Zaniechanie/brak koszenia A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Brak ekstensywnej gospodarki łąkarskiej bądź pasterskiej przyczynia się do sukcesywnego wkraczania na te siedliska zakrzewień i zadrzewień oraz pogorszenia stanu zachowania siedliska. Jeśli nie zostanie podjęta odpowiednia gospodarka rolna, ten niekorzystny dla ochrony siedliska proces nadal będzie postępować.
	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Nie analizowano zagrożeń dla części płatów siedliska, ponieważ w trakcie prac nad planem zadań ochronnych nie były objęte rozpoznaniem terenowym.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u>	

	E01.03 Zabudowa rozproszona E01.04 Inne typy zabudowy	Możliwość ekspansji osadnictwa, w tym ta wynikająca z dokumentów planistycznych, przyczynić się może do zniszczenia niektórych płatów siedliska lub ich fragmentacji.
6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> A03.03 Zaniechanie/brak koszenia A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Brak ekstensywnej gospodarki łąkarskiej bądź pasterskiej przyczynia się do sukcesywnego wkraczania na te siedliska zakrzewień i zadrzewień oraz pogorszenia stanu zachowania siedliska. Jeśli nie zostanie podjęta odpowiednia gospodarka rolna, ten niekorzystny dla ochrony siedliska proces nadal będzie postępować. Nie analizowano zagrożeń dla części płatów siedliska, ponieważ w trakcie prac nad planem zadań ochronnych nie były objęte rozpoznaniem terenowym.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> E01.03 Zabudowa rozproszona E01.04 Inne typy zabudowy	Możliwość ekspansji osadnictwa, w tym ta wynikająca z dokumentów planistycznych, przyczynić się może do ograniczenia niektórych płatów siedliska lub ich fragmentacji.
*7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń istniejących dla siedliska.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie	Ewentualna regulacja stosunków wodnych i gruntowo-wodnych (odwadnianie) prowadzić może do przesuszenia i tym samym do zmiany warunków edaficznych i degradacji tego siedliska.
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków U Nieznane zagrożenie lub nacisk	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń istniejących dla zinwentaryzowanych płatów siedliska. Nie analizowano zagrożeń dla części płatów siedliska, ponieważ w trakcie prac nad planem zadań ochronnych nie były objęte rozpoznaniem terenowym.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie	Ewentualna regulacja stosunków wodnych i gruntowo-wodnych (odwadnianie) prowadzić może do przesuszenia i tym samym do zmiany warunków edaficznych i stopniowej degradacji tego siedliska.
	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń dla siedliska.

8110 Piargi i gołoborza krzemianowe	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	
8210 Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń istniejących dla siedliska.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) B02.02 Wycinka lasu	Sukcesja roślinności leśnej - wkraczanie zakrzewień i zadrzewień może spowodować stopniowe ograniczenie powierzchni siedliska i pogorszenie jego stanu zachowania. Ewentualna wycinka drzew w bezpośrednim otoczeniu stanowiska może spowodować nadmierne odsłonięcie skał i zmianę warunków świetlnych i wilgotnościowych, powodując ewentualną ekspansję gatunków nitrofilnych, porębowych lub leśnych, zarastających szczeliny skalne.
8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków U Nieznane zagrożenie lub nacisk	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń istniejących dla siedliska. Nie analizowano zagrożeń dla części płatów siedliska, ponieważ w trakcie prac nad planem zadań ochronnych nie były objęte rozpoznaniem terenowym.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K02.02 Nagromadzenie materii organicznej B02.02 Wycinka lasu	Naturalna sukcesja roślinności leśnej - wkraczanie zakrzewień i zadrzewień powoduje stopniowe ograniczenie powierzchni siedliska i pogorszenie jego stanu zachowania. Ewentualna wycinka drzew w bezpośrednim otoczeniu części stanowisk może spowodować nadmierne odsłonięcie skał i zmianę warunków świetlnych i wilgotnościowych, powodując ewentualną ekspansję gatunków nitrofilnych, porębowych lub leśnych, zarastających szczeliny skalne.
8310 Jaskinie nieudostępne do zwiedzania	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń istniejących dla zinventaryzowanych obiektów.

	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Nie analizowano zagrożeń dla części obiektów, ponieważ w trakcie prac nad planem zadań ochronnych nie były objęte rozpoznaniem terenowym.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> G01.04.02 Speleologia G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa	Nadmierna i niekontrolowana penetracja turystyczna oraz speleologiczna może naruszyć specyficzne warunki i wrażliwe elementy tego siedliska (mikroklimat, niszczenie szaty naciekowej, naruszenie osadów jaskiniowych, płoszenie zwierząt – w szczególności nietoperzy, itp.).
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	Struktura wiekowa oraz zbyt mała ilość obumarłych drzew i martwego drewna leżącego, w części płatów siedliska, powoduje ograniczanie różnorodności biologicznej siedliska i ujednolicanie jego struktury przestrzennej.
	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Nie analizowano zagrożeń dla części płatów siedliska, ponieważ w trakcie prac nad planem zadań ochronnych nie były objęte rozpoznaniem terenowym.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń potencjalnych dla zinwentaryzowanych płatów siedliska.
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	Większość płatów żyznych buczyn znajduje się na terenie rezerwatów, w obrębie których nie jest prowadzona gospodarka leśna. Następuje więc naturalny proces odnowienia i rozkład materii organicznej.
	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Nie analizowano zagrożeń dla części płatów siedliska, ponieważ w trakcie prac nad planem zadań ochronnych nie były objęte rozpoznaniem terenowym.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń potencjalnych dla zinwentaryzowanych siedliska.
*9180 Jaworzyny i lasy klonowo – lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń istniejących dla zinwentaryzowanych płatów siedliska.
	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Nie analizowano zagrożeń dla części płatów siedliska, ponieważ w trakcie prac nad planem zadań ochronnych nie były objęte rozpoznaniem terenowym.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u>	

	K01.01 Erozja	Erozja - naturalny proces, który może być potencjalnie zintensyfikowany w wyniku naruszenia szaty roślinnej, w tym wycinki zadrzewień lub transportu drzew w dół stoku.
	J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	Zbyt mała ilość obumarłych drzew i martwego drewna leżącego może spowodować spadek różnorodności biologicznej części płatów siedliska.
*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi</i> - <i>Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi</i> <i>Pinetum</i> , <i>Pino mugo</i> - <i>Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii</i> - <i>Piceetum</i> i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń istniejących dla zinwentaryzowanych płatów siedliska.
	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Nie analizowano zagrożeń dla części płatów siedliska, ponieważ w trakcie prac nad planem zadań ochronnych nie były objęte rozpoznaniem terenowym.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> J02.15 Inne spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie K01.03 Wyschnięcie	Ewentualna regulacja stosunków wodnych i gruntowo-wodnych (nadmierne odwodnienie np. poprzez udrożnienie rowów) może spowodować osuszanie płatów siedliska i pogorszenie stanu ich zachowania lub ich degradację.
	J03 Inne zmiany ekosystemu	Ewentualne prowadzenie zabiegów gospodarczych w sąsiednich wydzieleniach może powodować powstawanie tras szlaków zrywkowych, które mogą drenować siedlisko.
*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> i olsy źródliskowe)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Nie zidentyfikowano zagrożeń istniejących, ponieważ siedlisko nie zostało w dostateczny i jednoznaczny sposób rozpoznane w trakcie prac terenowych i wymaga uzupełnienia wiedzy w zakresie miejsc występowania, zagrożeń i ewentualnych niezbędnych do podjęcia działań ochronnych.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	Zbyt mała ilość obumarłych drzew i martwego drewna leżącego, może spowodować spadek różnorodności biologicznej części płatów siedliska.
	J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych	Miejscowe regulacje cieków wodnych mogą prowadzić do ograniczenia okresowych wylewów niezbędnych dla siedlisk tego typu.

9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> część - zbiorowiska górskie)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> B02.01.02 Odnawianie lasu po wycince (drzewa nierodzące)	Dokonywane w przeszłości w części wydzieli (poza rezerwatem „Śnieżnik Kłodzki”) odnawianie lasu nierodzimi gatunkami doprowadziło do lokalnych zmian struktury gatunkowej siedliska, a w konsekwencji spowodowało utratę pewnych cech siedliska.
	D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe	Intensywny ruch turystyczny powoduje powstawanie nowych ścieżek oraz rozdeptywanie/poszerzanie istniejących, co skutkuje niszczeniem runa leśnego i odsłanianiem korzeni drzew.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	Ewentualna budowa nowych urządzeń służących rozwojowi turystyki i rekreacji (koleje linowe lub gondolowe) może spowodować zniszczenia fragmentów siedliska.
1386 Bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	Nie stwierdzono zagrożeń dla stanowisk gatunku i jego siedlisk, bowiem zinwentaryzowane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (zwanego dalej „PMS”) stanowisko gatunku zlokalizowane jest w granicach rezerwatu przyrody „Puszcza Śnieżnej Białki”, w obrębie którego nie jest prowadzona gospodarka leśna i następuje naturalny proces odnowienia i rozkład materii organicznej.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	
4066 Zanokcica serpentynowa <i>Asplenium adulerinum</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń istniejących dla stanowisk gatunku.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Zaburzona na skutek wiatrołomów struktura drzewostanu w otoczeniu stanowiska na górze Żmijowiec przyczyniła się do pogorszenia warunków mikroklimatycznych, przez co stanowisko narażone jest na okresowe wysychanie, gromadzenie materii organicznej i naturalną sukcesję.
	K04.01 Konkurencja	Presja konkurencyjna ze strony współwystępujących gatunków, przede wszystkim traw.
	M02.03 Zmniejszenie populacji lub wyginięcie gatunku	Osobniki populacji tego gatunku są w dobrej kondycji, jednak z uwagi na małą liczebność i zajmowanie małego obszaru, w przypadku nieprzewidzianych zdarzeń (np. pogodowych, obsunięcia skały) zniszczeniu ulec może całość populacji.
1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> G01.04.02 Speleologia	Penetracja zimowisk nietoperzy przez ludzi w okresie zimowym prowadzi do niepokojenia nietoperzy w zimowisku, przypadkowego lub celowego zabijania hibernujących nietoperzy.

	G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa F03.02.03 Chwywanie, trucie, kłusownictwo G05.04 Wandalizm	Rozpalanie ognisk w wejściu lub w środku sztolni powoduje również zmianę warunków w obiekcie (temperatury i wilgotności powietrza). Niszczenie zabezpieczeń obiektu powoduje pogorszenie warunków zimowania nietoperzy (sztolnia w Janowej Górze). Powoduje to płoszenie osobników albo przypadkowe lub celowe zabijanie hibernujących nietoperzy.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> G02.02 Kompleksy narciarskie G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych A10.01 Usuwanie żywoptotów i zagajników lub roślinności karłowatej B02.03 Usuwanie podszytu E06.02 Odbudowa, remont budynków H06.02 Zanieczyszczenie świetlne L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko	Ewentualna budowa nowych i rozbudowa istniejących ośrodków narciarskich, budowa kolejek linowych i wyciągów na szczyty oraz pomiędzy dolinami (funkcjonujących cały rok) oraz budowa innych kompleksów rekreacyjnych i związana z nimi wycinka lasu, powodować będzie fragmentację korytarzy migracyjnych oraz redukcję leśnych żerowisk nietoperzy. Stosowane w rolnictwie toksyczne pestycydy i herbicydy zjadane są przez nietoperze wraz z owadami, kumulują się w ciałach tych zwierząt i są przekazywane młodym z mlekiem matki, co powodować może osłabienie stanu zdrowotnego populacji tego gatunku. Redukcja liniowych elementów krajobrazu (wycinka drzew i krzewów poza terenami leśnymi, wzdłuż dróg, cieków) – stanowiących korytarze ekologiczne – powodować może pogorszenie możliwości przemieszczania się nietoperzy pomiędzy kryjówkami letnimi/dziennymi a zimowiskiem, a także może doprowadzić do zniszczenia i/lub redukcji żerowisk gatunku. Niewłaściwie prowadzone remonty budynków, mogą doprowadzić do zmiany parametrów kryjówek kolonii rozrodczych. Oświetlenie wylotów nietoperzy z kryjówek oraz tras przelotu na żerowiska prowadzi do pogorszenia jakości siedlisk gatunku, co wpływa na kondycję fizyczną populacji. Naturalne lub zainicjowane przez człowieka procesy związane z zawaleniem się stropu sztolni prowadzące do zniszczenia bądź zmniejszenia powierzchni stanowiska i zmniejszenia liczebności populacji. Nawet częściowe zasypanie otworu może spowodować znaczną zmianę mikroklimatu skutkującą opuszczeniem stanowiska.
	<u>Zagrożenia istniejące:</u>	

1308 Mopek <i>Barbastella</i> <i>barbastellus</i>	G01.04.02 Speleologia G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa F03.02.03 Chwywanie, trucie, kłusownictwo G05.04 Wandalizm	Penetracja zimowisk nietoperzy przez ludzi w okresie zimowym prowadzi do niepokojenia nietoperzy w zimowisku, przypadkowego lub celowego zabijania hibernujących nietoperzy. Rozpalanie ognisk w wejściu lub w środku sztolni powoduje również zmianę warunków w obiekcie (temperatury i wilgotności powietrza). Niszczanie zabezpieczeń obiektu powoduje pogorszenie warunków zimowania nietoperzy (sztolnia w Janowej Górze). Powoduje to przepłaszanie osobników albo przypadkowe lub celowe zabijanie hibernujących nietoperzy.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> G02.02 Kompleksy narciarskie G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych A10.01 Usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej B02.03 Usuwanie podszytu H06.02 Zanieczyszczenie świetlne L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko	Ewentualna budowa nowych i rozbudowa istniejących ośrodków narciarskich, budowa kolejek linowych i wyciągów na szczyty oraz pomiędzy dolinami (funkcjonujących cały rok) oraz budowa innych kompleksów rekreacyjnych i związana z nimi wycinka lasu, powodować będzie fragmentację korytarzy migracyjnych oraz redukcję leśnych żerowisk nietoperzy. Stosowane w rolnictwie toksyczne pestycydy i herbicydy zjadane są przez nietoperze wraz z owadami, kumulują się w ciałach tych zwierząt i są przekazywane młodym z mlekiem matki, co powodować może osłabienie stanu zdrowotnego populacji tego gatunku. Redukcja liniowych elementów krajobrazu (wycinka drzew i krzewów poza terenami leśnymi, wzdłuż dróg, cieków) – stanowiących korytarze ekologiczne – powodować może pogorszenie możliwości przemieszczania się nietoperzy pomiędzy kryjówkami letnimi/dziennymi a zimowiskiem, a także może doprowadzić do zniszczenia i/lub redukcji żerowisk gatunku. Oświetlenie wylotów nietoperzy z kryjówek oraz tras przelotu na żerowiska prowadzi do pogorszenia jakości siedlisk gatunku, co wpływa na kondycję fizyczną populacji. Naturalne lub zainicjowane przez człowieka procesy związane z zawaleniem się stropu sztolni prowadzące do zniszczenia bądź zmniejszenia powierzchni stanowiska i zmniejszenia liczebności populacji. Nawet częściowe zasypanie otworu może spowodować znaczną zmianę mikroklimatu skutkującą opuszczeniem stanowiska.
1321 Nocek orzęsiony <i>Myotis emarginatus</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> G01.04.02 Speleologia G01.04.03 Rekreacyjna turystyka	Penetracja zimowisk nietoperzy przez ludzi w okresie zimowym prowadzi do niepokojenia nietoperzy w zimowisku i podczas rojenia oraz do przypadkowego lub celowego zabijania

jaskiniowa F03.02.03 Chwytnie, trucie, kłusownictwo G05.04 Wandalizm	hibernujących nietoperzy. Rozpalanie ognisk w wejściu lub w środku sztolni powoduje również zmianę warunków w obiekcie (temperatury i wilgotności powietrza). Niszczenie zabezpieczeń obiektu powoduje pogorszenie warunków zimowania nietoperzy (sztolnia w Janowej Górze). Powoduje to przepłaszanie osobników albo przypadkowe czy celowe zabijanie hibernujących nietoperzy.
<u>Zagrożenia potencjalne:</u> G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa K03.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe) A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych A10.01 Usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej B02.03 Usuwanie podszytu B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew E06.01 Rozbiórka budynków i obiektów wybudowanych przez człowieka E06.02 Odbudowa, remont budynków	Niewłaściwe udostępnianie zimowisk dla ruchu turystycznego (w tym otwarcie nowych partii Jaskini Niedźwiedziej) poprzez zmianę warunków mikroklimatycznych prowadzi do pogorszenia warunków zimowania nietoperzy. Rozprzestrzenienie się w populacji grzyba <i>Pseudogymnoascus destructans</i>, który może potencjalnie powodować śmierć osobników i zmniejszenie liczebności populacji. Stosowane w rolnictwie toksyczne pestycydy i herbicydy zjadane są przez nietoperze wraz z owadami, kumulują się w ciałach tych ssaków i są przekazywane młodym z mlekiem matki, co powodować może osłabienie stanu zdrowotnego populacji tego gatunku. Redukcja liniowych elementów krajobrazu (wycinka drzew i krzewów poza terenami leśnymi wzdłuż dróg, cieków) – stanowiących korytarze ekologiczne – powodować może pogorszenie możliwości przemieszczania się nietoperzy pomiędzy kryjówkami letnimi/dziennymi a zimowiskiem, a także może doprowadzić do zniszczenia i/lub redukcji żerowisk gatunku. Usuwanie martwych i umierających drzew może powodować zmniejszenie jakości bazy pokarmowej nietoperzy. Rozbiórka starych budynków, w których znajdują się kolonie rozrodcze nietoperzy, jak również niewłaściwie prowadzone remonty budynków, mogą doprowadzić do utraty kryjówek zarówno kolonii rozrodczych, jak i pojedynczych osobników.

	L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko	Naturalne lub zainicjowane przez człowieka procesy związane z zawaleniem się stropu sztolni prowadzące do zniszczenia bądź zmniejszenia powierzchni stanowiska i zmniejszenia liczebności populacji. Nawet częściowe zasypanie otworu może spowodować znaczną zmianę mikroklimatu skutkującą opuszczeniem stanowiska.
1323 Nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> G01.04.02 Speleologia G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa F03.02.03 Chwywanie, trucie, kłusownictwo G05.04 Wandalizm	Penetracja zimowisk nietoperzy przez ludzi w okresie zimowym prowadzi do niepokojenia nietoperzy w zimowisku i podczas rojenia oraz do przypadkowego lub celowego zabijania hibernujących nietoperzy. Rozpalanie ognisk w wejściu lub w środku sztolni powoduje również zmianę warunków w obiekcie (temperatury i wilgotności powietrza). Niszczenie zabezpieczeń obiektu powoduje pogorszenie warunków zimowania nietoperzy (sztolnia w Janowej Górze). Powoduje to przepłaszanie osobników albo przypadkowe czy celowe zabijanie hibernujących nietoperzy.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa G02.02 Kompleksy narciarskie G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych A10.01 Usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej B02.03 Usuwanie podszytu	Niewłaściwe udostępnianie zimowisk dla ruchu turystycznego (w tym otwarcie nowych partii Jaskini Niedźwiedziej) poprzez zmianę warunków mikroklimatycznych, prowadzić może do pogorszenia warunków zimowania nietoperzy. Ewentualna budowa nowych i rozbudowa istniejących ośrodków narciarskich, budowa kolejek linowych i wyciągów na szczyty oraz pomiędzy dolinami (funkcjonujących cały rok) oraz budowa innych kompleksów rekreacyjnych i związana z nimi wycinka lasu, powodować będzie fragmentację korytarzy migracyjnych oraz redukcję leśnych żerowisk nietoperzy. Stosowane w rolnictwie toksyczne pestycydy i herbicydy zjadane są przez nietoperze wraz z owadami, kumulują się w ciałach tych ssaków i są przekazywane młodym z mlekiem matki, co powodować może osłabienie stanu zdrowotnego populacji tego gatunku. Redukcja liniowych elementów krajobrazu (wycinka drzew i krzewów poza terenami leśnymi wzdłuż dróg, cieków) – stanowiących korytarze ekologiczne – powodować może pogorszenie możliwości przemieszczania się nietoperzy pomiędzy kryjówkami letnimi/dziennymi a zimowiskiem, a także może doprowadzić do zniszczenia i/lub redukcji żerowisk gatunku.

	B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew E06.01 Rozbiórka budynków i obiektów wybudowanych przez człowieka E06.02 Odbudowa, remont budynków L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko	Usuwanie martwych i umierających drzew może powodować zmniejszenie jakości bazy pokarmowej nietoperzy. Rozbiórka starych budynków, w których znajdują się kolonie rozrodcze nietoperzy, jak również niewłaściwie prowadzone remonty budynków, mogą doprowadzić do utraty kryjówek zarówno kolonii rozrodczych, jak i pojedynczych osobników. Naturalne lub zainicjowane przez człowieka procesy związane z zawaleniem się stropu sztolni prowadzące do zniszczenia bądź zmniejszenia powierzchni stanowiska i zmniejszenia liczebności populacji. Nawet częściowe zasypanie otworu może spowodować znaczną zmianę mikroklimatu skutkującą opuszczeniem stanowiska.
1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> G01.04.02 Speleologia G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa F03.02.03 Chwywanie, trucie, kłusownictwo G05.04 Wandalizm <u>Zagrożenia potencjalne:</u> G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa K03.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)	Penetracja zimowisk nietoperzy przez ludzi w okresie zimowym prowadzi do niepokojenia nietoperzy w zimowisku i podczas rojenia oraz do przypadkowego lub celowego zabijania hibernujących nietoperzy. Rozpalanie ognisk w wejściu lub w środku sztolni powoduje również zmianę warunków w obiekcie (temperatury i wilgotności powietrza). Niszczenie zabezpieczeń obiektu powoduje pogorszenie warunków zimowania nietoperzy (sztolnia w Janowej Górze). Powoduje to przeplaszanie osobników albo przypadkowe czy celowe zabijanie hibernujących nietoperzy. Niewłaściwe udostępnianie zimowisk dla ruchu turystycznego (nowe partie Jaskini Niedźwiedziej) poprzez zmianę warunków mikroklimatycznych i otwarcie nowych partii zimą będzie prowadzić do pogorszenia warunków zimowania nietoperzy. Rozprzestrzenienie się w populacji grzyba <i>Pseudogymnoascus destructans</i>, który może potencjalnie powodować śmierć osobników i zmniejszenie liczebności populacji.

	A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych A10.01 Usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej B02.03 Usuwanie podszytu B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew E06.01 Rozbiórka budynków i obiektów wybudowanych przez człowieka E06.02 Odbudowa, remont budynków L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko G02.02 Kompleksy narciarskie G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne	Stosowane w rolnictwie toksyczne pestycydy i herbicydy zjadane są przez nietoperze wraz z owadami, kumulują się w ciałach tych ssaków i są przekazywane młodym z mlekiem matki, co powodować może osłabienie stanu zdrowotnego populacji tego gatunku. Redukcja liniowych elementów krajobrazu (wycinka drzew i krzewów poza terenami leśnymi wzdłuż dróg, cieków) – stanowiących korytarze ekologiczne – powodować może pogorszenie możliwości przemieszczania się nietoperzy pomiędzy kryjówkami letnimi/dziennymi a zimowiskiem, a także może doprowadzić do zniszczenia i/lub redukcji żerowisk gatunku. Usuwanie martwych i umierających drzew może powodować zmniejszenie jakości bazy pokarmowej nietoperzy. Rozbiórka starych budynków, w których znajdują się kolonie rozrodcze nietoperzy, jak również niewłaściwie prowadzone remonty budynków, mogą doprowadzić do utraty kryjówek zarówno kolonii rozrodczych, jak i pojedynczych osobników. Naturalne lub zainicjowane przez człowieka procesy związane z zawaleniem się stropu sztolni prowadzące do zniszczenia bądź zmniejszenia powierzchni stanowiska i zmniejszenia liczebności populacji. Nawet częściowe zasypanie otworu może spowodować znaczną zmianę mikroklimatu skutkującą opuszczeniem stanowiska. Ewentualna budowa nowych i rozbudowa istniejących ośrodków narciarskich, budowa kolejek linowych i wyciągów na szczyty oraz pomiędzy dolinami (funkcjonujących cały rok) oraz budowa innych kompleksów rekreacyjnych i związana z nimi wycinka lasu, powodować będzie fragmentację korytarzy migracyjnych oraz redukcję leśnych żerowisk nietoperzy.
6179 Modraszek nausitous <i>Maculinea</i> (<i>Phengaris</i>) <i>nausithous</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja A03.03 Zaniechanie / brak koszenia	Zarówno nadmiernie intensywne użytkowanie łąk, jak i całkowite zaniechanie ekstensywnej gospodarki łąkarskiej lub pasterskiej, prowadzi do radykalnego przekształcenia charakteru siedlisk (sukcesyjnego przekształcania się w siedliska leśne oraz zarastania łąk roślinnością inwazyjną i ekspansywną, konkurencyjną dla krwiściągu lekarskiego), a tym samym warunków życia tych gatunków motyli.

6177 Modraszek teleius <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i>	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Prawdopodobnie w obszarze występują inne stanowiska gatunków, jednakże nie zostały one odnalezione w trakcie prac nad planem zadań ochronnych.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> A04.01 Wypas intensywny	Wprowadzenie wypasu w nadmiernej obsadzie może spowodować zniszczenie darni łąki, w tym roślin żywicielskich motyli.
	B01 Zalesianie terenów otwartych E01.03 Zabudowa rozproszona E01.04 Inne typy zabudowy	Ewentualne nasadzenia drzew prowadzi będą do zmiany struktury terenu. Ekspansja zabudowy prowadzi może do ograniczenia areału siedlisk motyli (ze względu na zajętość terenu).
4014 Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	W trakcie prac terenowych nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zagrożeń istniejących dla zinwentaryzowanych stanowisk gatunku.
	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	Prawdopodobnie w obszarze występują inne stanowiska gatunku, jednakże nie zostały one odnalezione w trakcie prac nad planem zadań ochronnych.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> B02.02 Wycinka lasu J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych F03.02.01 Kolekcjonowanie (owadów, gadów płazów...)	Powstawanie szkód mechanicznych spowodowanych zrywką drewna, jak i samym przemieszczaniem się pojazdów mechanicznych, może stanowić bezpośrednie zagrożenie dla osobników gatunku (zarówno w stadium larwalnym jak i imago). Ponadto pozostawianie popozyskaniowych odpadów świerkowych (w postaci gałęzi, konarów czy wałków) może wpływać na zmianę charakteru płatów siedliska gatunku - przede wszystkim prowadzi do ich zubożenia (uproszczenia). Zmiany stosunków wodnych, w szczególności osuszanie, mogą prowadzić do niekorzystnej zmiany warunków siedliskowych dla tego gatunku. Chwywanie biegacza urozmaiconego przez kolekcjonerów prowadzi może do zaburzeń rozwoju populacji (naruszenie liczebności i struktury).
1014 Poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	Nie dotyczy (brak przedmiotów ochrony).	

1096 Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i> 1163 Głowacz białopłetwy <i>Cottus</i> <i>gobio</i>	
1318 Nocek łydkowłosy <i>Myotis</i> <i>dasycneme</i>	Nie dotyczy (przedmiot występuje w stopniu niereprezentatywnym).

Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
we Wrocławiu z dniar.

Cele działań ochronnych.

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>Ranunculion fluitantis</i>	Utrzymanie siedliska w obrębie rzeki Białej Łądeckiej we właściwym stanie ochrony (FV). Uzupełnienie stanu wiedzy o siedlisku w zakresie weryfikacji występowania innych płatów siedliska w obszarze wraz z identyfikacją zagrożeń, oceną stanu ochrony oraz opracowaniem propozycji działań ochronnych.
4060 Wysokogórskie borówczyska bażynowe (<i>Empetro-Vaccinietum</i>)	Utrzymanie stanu siedliska w nie pogorszonym stanie (U1) oraz poprawa stanu zachowania siedliska do stanu właściwego (FV) w zakresie wskaźnika zniszczenia mechaniczne.
6150 Wysokogórskie murawy acydofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>)	Poprawa stanu zachowania siedliska do stanu właściwego (FV) w zakresie wskaźników: gatunki ekspansywne, obce gatunki inwazyjne oraz zniszczenia mechaniczne
*6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> - płaty bogate florystycznie)	Poprawa stanu zachowania siedliska do stanu właściwego (FV) w zakresie parametru powierzchnia siedliska.
6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Utrzymanie siedliska we właściwym stanie ochrony (FV).
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Poprawa stanu zachowania siedliska do stanu właściwego (FV) w zakresie wskaźników: ekspansja krzewów i podrostu drzew, gatunki ekspansywne roślin zielnych oraz obce gatunki inwazyjne. Uzupełnienie stanu wiedzy o siedlisku w zakresie weryfikacji występowania innych płatów siedliska w obszarze wraz z identyfikacją zagrożeń, oceną stanu ochrony oraz opracowaniem propozycji działań ochronnych.
6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Poprawa stanu zachowania siedliska do stanu właściwego (FV) w zakresie wskaźników: ekspansja krzewów i podrostu drzew, gatunki ekspansywne roślin zielnych oraz obce gatunki inwazyjne. Uzupełnienie stanu wiedzy o siedlisku w zakresie weryfikacji występowania innych płatów siedliska w obszarze wraz z identyfikacją zagrożeń, oceną stanu ochrony oraz opracowaniem propozycji działań ochronnych.

*7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Utrzymanie siedliska we właściwym stanie ochrony (FV).
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Utrzymanie zidentyfikowanych płatów siedliska we właściwym stanie ochrony (FV). Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji występowania siedliska w obszarze wraz z identyfikacją zagrożeń, oceną stanu ochrony oraz opracowaniem propozycji działań ochronnych.
8110 Piargi i gołoborza krzemianowe	Utrzymanie siedliska we właściwym stanie ochrony (FV).
8210 Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	Utrzymanie siedliska we właściwym stanie ochrony (FV).
8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	Utrzymanie zidentyfikowanych płatów siedliska we właściwym stanie ochrony (FV). Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji występowania siedliska w obszarze wraz z identyfikacją zagrożeń, oceną stanu ochrony oraz opracowaniem propozycji działań ochronnych.
8310 Jaskinie niedostępne do zwiedzania	Utrzymanie siedliska we właściwym stanie ochrony (FV). Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie identyfikacji oceny stanu ochrony i zagrożeń dla części obiektów wraz z opracowaniem propozycji działań ochronnych.
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Zachowanie zidentyfikowanych płatów siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji występowania siedliska w obszarze wraz z identyfikacją zagrożeń, oceną stanu ochrony oraz opracowaniem propozycji działań ochronnych.
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	Zachowanie części płatów siedliska we właściwym stanie ochrony (FV). Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji występowania siedliska w obszarze wraz z identyfikacją zagrożeń, oceną stanu ochrony oraz opracowaniem propozycji działań ochronnych.
*9180 Jaworzyny i lasy klonowo – lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	Zachowanie zidentyfikowanych płatów siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji występowania siedliska w obszarze wraz z identyfikacją zagrożeń, oceną stanu ochrony oraz opracowaniem propozycji działań ochronnych.
*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	Utrzymanie zidentyfikowanych płatów siedliska we właściwym stanie ochrony (FV). Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji występowania siedliska w obszarze wraz z identyfikacją zagrożeń, oceną stanu ochrony oraz opracowaniem propozycji działań ochronnych.

*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłiskowe)	Poprawa stanu zachowania zidentyfikowanych płatów siedliska do stanu właściwego (FV) w zakresie wskaźników martwe drewno oraz ekspansywne gatunki obce w podszycie i runie. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji występowania siedliska w obszarze wraz z identyfikacją zagrożeń, oceną stanu ochrony oraz opracowaniem propozycji działań ochronnych.
9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> część - zbiorowiska górskie)	Poprawa stanu zachowania siedliska do stanu właściwego (FV) w zakresie wskaźników: inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie) oraz gatunki obce geograficznie.
1386 Bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	Zachowanie gatunku i jego siedliska we właściwym stanie ochrony (FV).
4066 Zanokcica serpentynowa <i>Asplenium adulterinum</i>	Utrzymanie stanu zachowania siedliska gatunku w co najmniej nie pogorszonej formie (U1).
1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Utrzymanie właściwego (FV) stanu schronienia kolonii rozrodczej oraz żerowisk. Poprawa stanu zimowisk do stanu właściwego (FV) poprzez poprawę wskaźnika zabezpieczenia przed niepokojeniem. Zachowanie istniejących korytarzy ekologicznych łączących kryjówki z miejscami żerowania.
1308 Mopek <i>Barbastella barbastellus</i>	Poprawa stanu zimowisk do stanu właściwego (FV) poprzez poprawę wskaźnika zabezpieczenia przed niepokojeniem. Zachowanie istniejących korytarzy ekologicznych wokół kryjówek. Uzupełnienie stanu wiedzy o rojeniu gatunku oraz jego kryjówkach dziennych, identyfikacja zagrożeń oraz opracowanie propozycji działań ochronnych w tym zakresie.
1321 Nocek orzęsiony <i>Myotis emarginatus</i>	Utrzymanie właściwego stanu zimowisk (FV). Zachowanie istniejących korytarzy ekologicznych wokół kryjówek. Uzupełnienie stanu wiedzy o rojeniu gatunku oraz jego kryjówkach dziennych, identyfikacja zagrożeń oraz opracowanie propozycji działań ochronnych w tym zakresie.
1323 Nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i>	Utrzymanie właściwego stanu zimowisk (FV). Zachowanie istniejących korytarzy ekologicznych wokół kryjówek. Uzupełnienie stanu wiedzy o rojeniu gatunku oraz jego kryjówkach dziennych, identyfikacja zagrożeń oraz opracowanie propozycji działań ochronnych w tym zakresie.
1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Utrzymanie właściwego (FV) stanu schronienia kolonii rozrodczej oraz żerowisk. Poprawa stanu zimowisk do stanu właściwego (FV) poprzez poprawę wskaźnika zabezpieczenia przed niepokojeniem. Zachowanie istniejących korytarzy ekologicznych wokół kryjówek.

6177 Modraszek teleius <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i>	Poprawa stanu zachowania siedliska do stanu właściwego (FV) w zakresie wskaźników: ekspansja krzewów i podrostu drzew, gatunki ekspansywne roślin zielnych oraz obce gatunki inwazyjne oraz utrzymanie stanu zachowania siedlisk gatunku w stanie U2 w zakresie wskaźników: obecność rośliny żywicielskiej, areal zajmowany przez populację oraz liczba obserwowanych osobników. Uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu gatunku na innych stanowiskach w obszarze, parametrach populacji, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.
6179 Modraszek nausitous <i>Maculinea (Phengaris) nausithous</i>	Poprawa stanu zachowania siedliska do stanu właściwego (FV) w zakresie wskaźników: ekspansja krzewów i podrostu drzew, gatunki ekspansywne roślin zielnych oraz obce gatunki inwazyjne oraz utrzymanie stanu zachowania siedlisk gatunku w stanie U2 w zakresie wskaźników: obecność rośliny żywicielskiej, areal zajmowany przez populację oraz liczba obserwowanych osobników. Uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu gatunku na innych stanowiskach w obszarze, parametrach populacji, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.
4014 Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	Poprawa stanu zachowania siedlisk gatunku do stanu co najmniej U1 w zakresie wskaźnika ilość martwego drewna. Uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu gatunku na innych stanowiskach w obszarze, parametrach populacji, identyfikacja zagrożeń, ocena stanu ochrony oraz opracowanie propozycji działań ochronnych.
1014 Poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i> 1096 Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i> 1163 Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony).
1318 Nocek łydkowłosy <i>Myotis dasycneme</i>	Nie dotyczy (przedmiot ochrony występuje w stopniu niereprezentatywnym).

Załącznik nr 3 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
we Wrocławiu z dnia r.

Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Przedmiot ochrony	Działanie ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków zwierząt oraz ich siedlisk oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania			
3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>Ranunculion fluitantis</i>	Dążenie do likwidacji odpływów ścieków bytowo-gospodarczych do rzeki poprzez przyłączanie poszczególnych zabudowań do gminnej kanalizacji sanitarnej lub budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.	Dolina rzeki Biała Łądecka od Bielic do Goszowa	Gmina Stronie Śląskie
4060 Wysokogórskie borówczyska bażynowe <i>(Empetro-Vaccinietum)</i>	Kanalizacja ruchu turystycznego na kopule szczytowej poprzez wygrodenie szlaku turystycznego ze schroniska na Hali pod Śnieżnikiem na szczyt Śnieżnika w sąsiedztwie płatów siedliska, a także umocnienie nawierzchni tego szlaku oraz wygrodenie „dzikich” ścieżek (działanie realizować łącznie z działaniem dla siedliska 6150 Wysokogórskie murawy acydofilne i bezwapienne wyleżyska śnieżne).	Zachodni stok Śnieżnika: Nadleśnictwo Międzyzylesie: 13-16-2-11-224 a, c (część) Nadleśnictwo Łądek-Zdrój: 13-23-2-15-294 a, b (część)	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzyzylesie,
6150 Wysokogórskie murawy acydofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>)	W razie potrzeby wycinanie krzewów i podrostu drzew zarastających powierzchnie muraw.	Wszystkie stanowiska zlokalizowane w wydzieleniach leśnych: Nadleśnictwo Międzyzylesie: 13-16-2-11-224 a (część)	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzyzylesie
	Kanalizacja ruchu turystycznego na kopule szczytowej poprzez wygrodenie szlaku turystycznego ze schroniska na Hali pod Śnieżnikiem na szczyt Śnieżnika w sąsiedztwie	Nadleśnictwo Łądek Zdrój: 13-23-2-15-293 d, f (część), 13-23-2-15-294 b, c (część).	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzyzylesie

	płatów siedliska, a także umocnienie nawierzchni tego szlaku oraz wygradzenie „dzikich” ścieżek (działanie realizować łącznie z działaniem dla siedliska 4060 Wysokogórskie borówczyska bażynowe).		
*6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> - płaty bogate florystycznie)	<i>Działania obligatoryjne</i>		
	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	Płaty siedliska zlokalizowane z granicach obszaru	Właściciel lub posiadacz obszaru
	<i>Działania fakultatywne</i>		
	Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego *6230 w ramach obowiązującego PROW. W miarę potrzeb wycinanie krzewów i podrostu drzew zarastających powierzchnie muraw.	Płaty siedliska zlokalizowane z granicach obszaru	Właściciel lub posiadacz terenu na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska, na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku takich przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	<i>Działania obligatoryjne</i>		
	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	Płaty siedliska zlokalizowane w granicach obszaru w: Gminie Stronie Śląskie, obręby: Goszów, Stara Morawa, Nowy Gierałtów, Bielice,	Właściciel lub posiadacz obszaru

		Stara Morawa, Nowa Morawa, Kamienica, Kletno, Stronie Wieś, Janowa Góra; Gminie Bystrzyca, obręby Biała Woda, Międzygórze; Gminie Międzylesie, obręby Nowa Wieś, Jodłów, Potoczek.	
	<i>Działania fakultatywne</i>		
	Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 6510 w ramach obowiązującego PROW.	Płaty siedliska zlokalizowane z granicach obszaru w: Gminie Stronie Śląskie, obręby Goszów, Stara Morawa, Nowy Gierałtów, Bielice, Stara Morawa, Nowa Morawa, Kamienica, Kletno, Stronie Wieś, Janowa Góra; Gminie Bystrzyca, obręby Biała Woda, Międzygórze; Gminie Międzylesie, obręby Nowa Wieś, Jodłów, Potoczek.	Właściciel lub posiadacz terenu na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska, na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku takich przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
	W miarę potrzeb wycinanie krzewów i podrostu drzew zarastających powierzchnie łąk.		
6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	<i>Działania obligatoryjne</i>		
	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	Płaty siedliska zlokalizowane z granicach obszaru w: Gminie Stronie Śląskie, obręby Goszów, Stara Morawa, Nowy Gierałtów, Bielice, Stara Morawa, Nowa Morawa, Kamienica, Kletno, Stronie Wieś, Janowa Góra; Gminie Bystrzyca, obręby Biała Woda, Międzygórze;	Właściciel lub posiadacz obszaru

		Gminie Międzylesie, obręby Nowa Wieś, Jodłów, Potoczek.	
<i>Działania fakultatywne</i>			
	Wprowadzenie wypasu bydła na Hali pod Śnieżnikiem. W pierwszym i w drugim roku użytkowania - zwiększona obsada do 1.5 DJP/ha.	Gmina Bystrzyca Kłodzka, obręb Międzygórze dz. nr 285	Dzierżawca gruntu, właściciel (gmina Bystrzyca Kłodzka) na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości
	Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 6520 w ramach obowiązującego PROW.	Płaty siedliska zlokalizowane z granicach obszaru w: Gminie Stronie Śląskie, obręby Goszów, Stara Morawa, Nowy Gierałtów, Bielice, Stara Morawa, Nowa Morawa, Kamienica, Kletno, Stronie Wieś, Janowa Góra; Gminie Bystrzyca, obręby Biała Woda, Międzygórze; Gminie Międzylesie, obręby Nowa Wieś, Jodłów, Potoczek.	Właściciel lub posiadacz terenu na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa zarządcą nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska, na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku takich przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
8210 Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	Zapobiegnięcie zmianie warunków świetlnych w obrębie płatu siedliska poprzez pozostawienie wychodni skalnej wraz z jej bezpośrednim otoczeniem bez zabiegów gospodarczych, z ewentualnym usuwaniem – po dokonaniu szczegółowego rozpoznania botanicznego –	Część wydziełów leśnych Nadleśnictwa Łądek Zdrój 13-23-2-12-312 f, g oraz dz. ewid. 1/2, 312/2 obręb Stronie Lasy, gm. Stronie Śląskie	Nadleśnictwo Łądek Zdrój, organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

	nadmiernego nalotu drzew i krzewów w obrębie płatu siedliska.		
8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	Zapobiegnięcie zmianie warunków świetlnych w obrębie i bezpośrednim otoczeniu płatów siedliska poprzez pozostawienie wychodni skalnych wraz z jej bezpośrednim otoczeniem bez zabiegów gospodarczych, z ewentualnym usuwaniem – po dokonaniu szczegółowego rozpoznania botanicznego – nadmiernego nalotu drzew i krzewów w obrębie płatu siedliska.	Fragmenty wydzieleń: Nadleśnictwo Międzylesie 13-16-1-01-17 h, 13-16-1-01-58 m, 13-16-1-01-62 g, 13-16-1-01-68 g, 13-16-1-01-69 f, 13-16-1-02-89 d, 13-16-1-02-90 d, 13-16-1-02-91 h, 13-16-1-02-92 b, f, 13-16-1-02-93 a, 13-16-1-02-100A a, b, c, l, 13-16-1-03-53 d, 13-16-2-08-72 a, c, 13-16-2-08-86 g, 13-16-2-9-108 d, 13-16-2-9-123 c, g, 13-16-2-9-129 d, 13-16-2-9-132 c, 13-16-2-9-136 b, c, 13-16-2-9-147 k, 13-16-2-9-149 a, 13-16-2-9-151 d, 13-16-2-9-152 g, h, i, 13-16-2-9-159 g, h, 13-16-2-10-139 i, 13-16-2-10-146 a, b, c, d, n, o, 13-16-2-10-180 h, 13-16-2-10-182 b, 13-16-2-10-184 c, 13-16-2-10-200 a,	Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzylesie, organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

		13-16-2-10-144 f, 13-16-2-11-172 b, 13-16-2-11-202 b, 13-16-2-11-212 b, 13-16-2-11-216 d, 13-16-2-11-235 g, h, 13-16-2-11-236 c, 13-16-2-11-238 a, 13-16-2-11-241 b, g. Nadleśnictwo Łądek Zdrój: 13-23-2-11-331 a, 13-23-2-12-337 b, 13-23-2-13-154 d, 13-23-2-14-187 a, 13-23-1-06-180 c, 13-23-1-06-302 a, 13-23-1-07-168 a, 13-23-1-17-219 b.	
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Odnawianie drzewostanu wyłącznie gatunkami zgodnymi z siedliskiem, w sposób zmierzający do uzyskania drzewostanów różnowiekowych, z zastosowaniem rębni z wydłużonym okresem odnowienia. Zapewnienie zasobów martwego drewna, z dostosowaniem do konkretnych uwarunkowań lokalnych (wieku i stanu sanitarnego drzewostanu, wymogów przeciwpożarowych i zagrożeń wynikających z wpływów antropogenicznych) poprzez: - nie usuwanie wywrotów i złomów, - pozostawianie martwych drzew stojących i nie usuwanie drzew dziuplastych i próchniejących,	Płaty siedliska zlokalizowane w obrębie wydzieleni leśnych: Nadleśnictwa Łądek Zdrój, leśnictwa: Kamienica, Nowa Morawa, Bolesławów, Kletno, Stronie Śląskie, Czernica, Bielice Górne, Nowy Gierałtów, Młynowiec, Stary Gierałtów; Nadleśnictwa Międzylesie, leśnictwa: Jodłów, Goworów, Nowa Wieś, Biała Woda, Szklary, Śnieżnik, Jawornica	Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzylesie; Właściciel/zarządca terenu na podstawie porozumienia z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000

	- we fragmentach pozostawianie do naturalnego rozpadu rozproszonych pozostałości pozrębowych, z wyjątkiem sytuacji bezpośrednio zagrażających bezpieczeństwu ludzi i ich mieniu oraz trwałości drzewostanu.		
*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	W obrębie lub poblizu wydzielen z potwierdzonym w terenie siedliskiem *91D0 niezbędne zabiegi gospodarcze oraz czyszczenia i konserwacje rowów należy wykonywać w sposób nie pogarszający stanu płatów siedliska, w szczególności nie powodujący zmian stosunków wodnych.	Płaty siedliska zlokalizowane w obrębie wydzielen leśnych: Nadleśnictwo Łądek Zdrój: 13-23-1-7-339 b, c, 13-23-1-7-340 a, b, c, d, 13-23-1-7-364 b, c, f, 13-23-2-15-288 f, i, j.	Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzyzlesie, organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	W razie potrzeb wykonać miejscowe podpiętrzenia wody w celu poprawienia uwodnienia płatów siedliska.	Nadleśnictwo Międzyzlesie: 13-16-2-11-221 c, d, 13-16-2-11-249 a, 13-16-2-11-250 a, c, 13-16-2-11-251 a, c.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzyzlesie
*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> i olsy źródliskowe)	Zapobiegnięcie skutkowi pogorszenia stanu ochrony najlepiej zachowanych fragmentów płatów siedliska wzduż cieków wodnych, poprzez wyłączenie ich z pozyskania, a w pozostałych płatach podczas zabiegów gospodarczych kształtować skład gatunkowy drzewostanu zgodnie ze składem odpowiednim dla siedliska, usuwając stopniowo gatunki obce siedliskowo, pozostawiając drzewa dziuplaste, martwe i zamierające - z wyjątkiem sytuacji bezpośrednio zagrażających bezpieczeństwu ludzi i ich mieniu oraz trwałości drzewostanu.	Płaty siedliska zlokalizowane w obrębie wydzielen leśnych: Nadleśnictwo Łądek Zdrój: 13-23-1-4-202 b, c, 13-23-1-5-238 a, b, 13-23-1-17-233 b, 13-23-1-17-234A f, g, 13-23-2-11-323 d, 13-23-2-11-324 a, c, f, g (część) 13-23-2-15-230 j. Nadleśnictwa Międzyzlesie: 13-16-1-2-76 g, 13-16-1-2-83 d, 13-16-1-3-104 g, 13-16-2-8-75 a, c,	Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzyzlesie

		13-16-2-9-125 g, 13-16-2-9-151 g, 13-16-2-10-177 c.	
	Zapobieganie skutkowi znaczącej modyfikacji reżimu wodnego poprzez ograniczenie regulowania brzegów i koryt potoków oraz zmiany ich przebiegu (z wyjątkiem miejsc gdzie erozja powoduje zagrożenie dla dróg leśnych) i niedopuszczenie do znaczącej modyfikacji.	Cieki wodne w granicach Obszaru	Zarządcy cieków (Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzyzylesie)
9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> część - zbiorowiska górskie)	W przypadku konieczności uzupełnienia odnowienia lasu (np. po klęskach naturalnych, gradacji kornika) zalecane jest pozostawienie powierzchni do naturalnego odnowienia lub ewentualne sadzenie drzew gatunków zgodnych z siedliskiem 9410 w rotach, czyli w tzw. biogrupach. Pozostawiać znaczącą ilość uschniętych drzew.	Płaty siedliska zlokalizowane w obrębie wydzieleni leśnych: Nadleśnictwo Łądek Zdrój: 13-23-1-05-255 b, 13-23-1-07-347 c, 13-23-1-07-348 b, 13-23-1-07-350 d, f, 13-23-1-07-364 d, 13-23-1-17-246 i, j, 13-23-1-17-247 b, 13-23-2-11-326 g, 13-23-2-11-339 a, d, 13-23-2-11-344 d, 13-23-2-12-299 c, f, g, 13-23-2-12-300 a, b, c, d, f, g, 13-23-2-12-301 a, f, i, 13-23-2-12-307 k, 13-23-2-15-278 b, 13-23-2-15-279 b, c, f, j, 13-23-2-15-280 b, 13-23-2-15-281 a, c, d, 13-23-2-15-282 f, 13-23-2-15-284 f, 13-23-2-15-285 c, g, 13-23-2-15-286 a, b, c, d, f,	Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzyzylesie

13-23-2-15-288 a, d,
13-23-2-15-290 a, b, c, d, f,
13-23-2-15-291 a, b, c, d, f,
13-23-2-15-292 a, c,
13-23-2-15-293 a, b, f,
13-23-2-15-294 a, b, c,
13-23-2-15-295 a, b, c, d,
13-23-2-15-296 a, b.

Nadleśnictwo Międzylesie:

13-16-1-01-1 a, b, c,
13-16-1-01-2 a,
13-16-1-01-4 a, c,
13-16-1-03-3 a, b, c, d,
13-16-1-03-5 a, b, g
13-16-1-03-7 f,
13-16-1-03-7 b, d,
13-16-1-03-13 k,
13-16-1-03-14 c, d,
13-16-2-11-211 c,
13-16-2-11-217 a, b,
13-16-2-11-218 a, b,
13-16-2-11-220 a, d,
13-16-2-11-221 a, b, c, d,
13-16-2-11-222 a, b, c,
13-16-2-11-223 a, b, c, d,
13-16-2-11-224 a, b, c, d,
13-16-2-11-226 a, b, c,
13-16-2-11-231 f,
13-16-2-11-249 a, b, c,
13-16-2-11-250 a, b, c,
13-16-2-11-251 a, b, c, d, f, g
13-16-2-11-252 a, b, c, d.

	Fragmentaryczna naprawa i ewentualne utwardzenie nawierzchni szlaków turystycznych przebiegających w obrębie płatów siedliska (w szczególności szlaku ze schroniska na Hali pod Śnieżnikiem na szczyt Śnieżnika).	Wydzielenia leśne Nadleśnictwa Międzylesie 13-16-2-11-223 b, 13-16-2-11-224 c, d.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzylesie,
1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Remont dachu i tarasu Wapiennika Łaskawy Kamień w Starej Morawie wraz zabezpieczeniem wlotów dla nietoperzy prowadzić w okresie od 1 października do 1 kwietnia.	Kryjówka kolonii rozrodzkiej w Starej Morawie (obręb Stara Morawa dz. ewid. 149)	Właściciel/zarządca/dzierżawca obiektu na podstawie porozumienia z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
	Zabezpieczenie otworów zimowisk przed niekontrolowanym ruchem w okresie hibernacji i - w przypadku sztolni - zawaleniem, z uwzględnieniem rojenia nietoperzy w zimowiskach, poprzez umocnienie strefy wejściowej i wykonanie kraty (nie powodującej zmniejszenia otworu wlotowego, wyjmowanej w całości na okres od ok. połowy marca do końca października).	Zimowiska podkowca małego -w Kletnie Nadleśnictwo Łądek Zdrój wydzielenia: 13-23-2-12-309 g, h (część), 13-23-2-12-310 d (część) - Janowej Górze Nadleśnictwo Łądek Zdrój wydzielenie 13-23-2-11-121d (część)	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem/zarządcą/dzierżawcą terenu
	Zapobiegnięcie utracie ciągłości korytarzy ekologicznych poprzez: - ochronę zadrzewień przy ciekach wodnych, - zachowanie struktur liniowych w postaci szpalerów drzew, ciągów zadrzewień i fragmentów lasu tworzących ciągły korytarz.	Strefa wokół kolonii rozrodzkiej w Starej Morawie – dolna część doliny Kleśnicy, północno-wschodnie zbocza Rudki i Krzyżnika (obręby Stara Morawa, Kletno, Stronie Wieś)	Zarządcy cieków, Nadleśnictwo Łądek Zdrój - w porozumieniu z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
	Zapobiegnięcie pogorszeniu wskaźników decydujących o strukturze i funkcji siedliska poprzez zachowanie dziuplastych, obumierających i martwych drzew, z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi i ich mienia oraz trwałości drzewostanu. Wycinka drzew metodą rębni złożonych lub częściowych.	Część leśna obszaru w obrębie doliny Kleśnicy i otaczających ją masywów gór (Stroma, Młyńsko, Żmijowiec, Rudka, Janowiec, Krzyżnik).	Nadleśnictwo Łądek Zdrój

1308 Mopek <i>Barbastella barbastellus</i>	Zapobiegnięcie skutkowi polegającemu na zmniejszeniu się ilości kryjówek letnich wykorzystywanych przez nietoperze, poprzez wstrzymanie w okresie rozrodu (1 czerwca – 15 lipca) wycinki drzew liściastych z dziuplami i z odstającą korą, preferowanych przez nietoperze. Wycinanie tylko tych egzemplarzy, co do których jest pewność, że nie są zasiedlone przez nietoperze. Zapobiegnięcie pogorszeniu wskaźników decydujących o strukturze i funkcji siedliska poprzez zachowanie dziuplastych, obumierających i martwych drzew, z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi i ich mienia oraz trwałości drzewostanu.	Starodrzew drzewostanu liściastego na terenie: - Nadleśnictwa Łądek Zdrój, leśnictwa: Kamienica, Nowa Morawa, Bolesławów, Kletno, Stronie Śląskie, Bielice Górne - Nadleśnictwa Międzylesie, leśnictwa: Szklary, Śnieżnik, Jawornica	Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzylesie
	Zapobiegnięcie utracie ciągłości korytarzy ekologicznych poprzez: - ochronę zadrzewień przy ciekach wodnych, - zachowanie struktur liniowych w postaci szpalerów drzew, ciągów zadrzewień i fragmentów lasu tworzących ciągły korytarz.	Cały obszar Natura 2000	zarządcy cieków, Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzylesie - w porozumieniu z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
	Zabezpieczenie otworów zimowisk przed niekontrolowanym ruchem w okresie hibernacji i - w przypadku sztolni - zawaleniem, z uwzględnieniem rojenia nietoperzy w zimowiskach, poprzez umocnienie strefy wejściowej i wykonanie kraty (nie powodującej zmniejszenia otworu wlotowego, wyjmowanej w całości na okres od ok. połowy marca do końca października).	Zimowiska mopka w: - Kletnie Wydzielenia leśne Nadleśnictwa Łądek Zdrój 13-23-2-12-123 b (część) 13-23-2-12-309 f, g, h (część) 13-23-2-12-310 d (część) -Janowej Górze Wydzielenie leśne Nadleśnictwa Łądek Zdrój 13-23-2-11-121d (część)	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem/zarządcą/dzierżawcą terenu

1321 Nocek orzęsiony <i>Myotis emarginatus</i>	Zabezpieczenie otworów zimowisk przed niekontrolowanym ruchem w okresie hibernacji i - w przypadku sztolni - zawaleniem, z uwzględnieniem rojenia nietoperzy w zimowiskach, poprzez umocnienie strefy wejściowej i wykonanie kraty (nie powodującej zmniejszenia otworu wlotowego, wyjmowanej w całości na okres od ok. połowy marca do końca października). Zapobiegnięcie pogorszeniu stanu zimowiska w Jaskini Niedźwiedziej poprzez utrzymanie dotychczasowej organizacji ruchu turystycznego, a w przypadku udostępniania do zwiedzania nowoodkrytych partii jaskini zachowanie nie zmienionych warunków mikroklimatycznych i przestrzennych jaskini oraz zamknięcie trasy turystycznej w tej części obiektu w okresie hibernacji nietoperzy.	Zimowiska w: - Kletnie i w Jaskini Niedźwiedziej wydzielania leśne Nadleśnictwa Łądek Zdrój 13-23-2-12-302 c (część) 13-23-2-12-303 a (część) 13-23-2-12-309 f, g, h (część) 13-23-2-12-310 a, d (część) dz. ewid. 2/5,304/5 obręb Stronie Lasy - Janowej Górze wydzielania leśne Nadleśnictwa Łądek Zdrój 13-23-2-11-121-d (część)	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem/zarządcą/dzierżawcą terenu
	Zapobiegnięcie utracie ciągłości korytarzy ekologicznych poprzez: - ochronę zadrzewień przy ciekach wodnych, - zachowanie struktur liniowych w postaci szpalerów drzew, ciągów zadrzewień i fragmentów lasu tworzących ciągły korytarz.	Cały obszar	zarządcy cieków, Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzyzlesie - w porozumieniu z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
1323 Nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i>	Zapobiegnięcie skutkowi polegającemu na zmniejszeniu się ilości kryjówek letnich wykorzystywanych przez nietoperze, poprzez wstrzymanie w okresie rozrodu (1 czerwca – 15 lipca) wycinki drzew liściastych z dziuplami i z odstającą korą, preferowanych przez nietoperze. Wycinanie tylko tych egzemplarzy co do których jest pewność, że nie są zasiedlone przez nietoperze.	Starodrzew drzewostanu liściastego na terenie: - Nadleśnictwa Łądek Zdrój, leśnictwa: Kamienica, Nowa Morawa, Bolesławów, Kletno, Stronie Śląskie, Bielice Górne - Nadleśnictwa Międzyzlesie, leśnictwa: Szklary, Śnieżnik, Jawornica	Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzyzlesie

Zapobiegnięcie pogorszeniu wskaźników decydujących o strukturze i funkcji siedliska poprzez zachowanie dziuplastych, obumierających i martwych drzew, z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi i ich mienia oraz trwałości drzewostanu.		
Zapobiegnięcie utracie ciągłości korytarzy ekologicznych poprzez: - ochronę zadrzewień przy ciekach wodnych, - zachowanie struktur liniowych w postaci szpalerów drzew, ciągów zadrzewień i fragmentów lasu tworzących ciągły korytarz.	Cały obszar	, zarządcy cieków, Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzylesie - w porozumieniu z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
Zabezpieczenie otworów zimowisk przed niekontrolowanym ruchem w okresie hibernacji i - w przypadku sztolni - zawaleniem, z uwzględnieniem rojenia nietoperzy w zimowiskach, poprzez umocnienie strefy wejściowej i wykonanie kraty (nie powodującej zmniejszenia otworu wlotowego, wyjmowanej w całości na okres od ok. połowy marca do końca października). Zapobiegnięcie pogorszeniu stanu zimowiska w Jaskini Niedźwiedziej poprzez utrzymanie dotychczasowej organizacji ruchu turystycznego, a w przypadku udostępniania do zwiedzania nowoodkrytych partii jaskini zachowanie nie zmienionych warunków mikroklimatycznych i przestrzennych jaskini oraz zamknięcie trasy turystycznej w tej części obiektu w okresie hibernacji nietoperzy.	Zimowiska w: - Kletnie i w Jaskini Niedźwiedziej wydzielania leśne Nadleśnictwa Łądek Zdrój: 13-23-2-12-303a (część), 13-23-2-12-302c (część), dz. ewid. 2/5, 304/5 obręb Stronie Lasy - Janowej Górze wydzielania leśne Nadleśnictwa Łądek Zdrój: 13-23-2-11-121 d (część)	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem/zarządcą/dzierżawcą terenu

1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Zapobiegnięcie pogorszeniu stanu kryjówek kolonii rozrodczych poprzez zachowanie wlotów i odpowiednie prowadzenie ewentualnych remontów (schronienia w Międzygórzu) lub remont dachu i tarasu (Wapiennik w Starej Morawie). Remonty powinny być prowadzone poza okresem od 1 kwietnia do 30 września, przy użyciu nietoksycznych środków do konserwacji i z zachowaniem otworów wlotowych dla nietoperzy.	Kryjówek kolonii rozrodczej w Starej Morawie (dz. ewid. 150/1, 149 obręb Stara Morawa) oraz inne kryjówki (m.in. w Międzygórzu)	Właściciel/zarządca/ dzierżawca obiektu na podstawie porozumienia z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
	Zabezpieczenie otworów zimowisk przed niekontrolowanym ruchem w okresie hibernacji i - w przypadku sztolni - zawaleniem, z uwzględnieniem rojenia nietoperzy w zimowiskach, poprzez umocnienie strefy wejściowej i wykonanie kraty (nie powodującej zmniejszenia otworu wlotowego, wyjmowanej w całości na okres od ok. połowy marca do końca października). Zapobiegnięcie pogorszeniu stanu zimowiska w Jaskini Niedźwiedziej poprzez utrzymanie dotychczasowej organizacji ruchu turystycznego, a w przypadku udostępniania do zwiedzania nowoodkrytych partii jaskini zachowanie nie zmienionych warunków mikroklimatycznych i przestrzennych jaskini oraz zamknięcie trasy turystycznej w tej części obiektu w okresie hibernacji nietoperzy.	Zimowiska - w Kletnie wydzielenie leśne Nadleśnictwa Łądek Zdrój: 13-23-2-12-302 c 13-23-2-12-303 a 13-23-2-12-309 f, g, h 13-23-2-12-310 a, d 13-23-2-12-123-b dz. ewid. 2/5,304/5 obręb Stronie Lasy - w Janowej Górze wydzielenie leśne Nadleśnictwa Łądek Zdrój: 13-23-2-11-121-d	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem/zarządcą/dzierżawcą terenu
	Zapobiegnięcie skutkowi polegającemu na zmniejszeniu się ilości kryjówek letnich wykorzystywanych przez nietoperze, poprzez wstrzymanie w okresie rozrodu	Starodrzew drzewostanu liściastego na terenie: - Nadleśnictwa Łądek Zdrój, leśnictwa:	Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzylesie

	(1 czerwca – 15 lipca) wycinki drzew liściastych z dziuplami i z odstającą korą, preferowanych przez nietoperze. Wycinanie tylko tych egzemplarzy, co do których jest pewność, że nie są zasiedlone przez nietoperze. Zapobiegnięcie pogorszeniu wskaźników decydujących o strukturze i funkcji siedliska poprzez zachowanie dziuplastych, obumierających i martwych drzew, z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi i ich mienia oraz trwałości drzewostanu.	Kamienica, Nowa Morawa, Bolesławów, Kletno, Stronie Śląskie, Bielice Górne - Nadleśnictwa Międzylesie, leśnictwa: Szklary, Śnieżnik, Jawornica	
	Zapobiegnięcie utracie ciągłości korytarzy ekologicznych poprzez: - ochronę zadrzewień przy ciekach wodnych, - zachowanie struktur liniowych w postaci szpalerów drzew, ciągów zadrzewień i fragmentów lasu tworzących ciągły korytarz.	Cały obszar	, zarządcy cieków, Nadleśnictwa Łądek Zdrój i Międzylesie - w porozumieniu z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000
6177 Modraszek teleius <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i>	<i>Działania obligatoryjne</i>		
	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	Tereny łąkowe w granicach obszaru w gminach: - Stronie Śląskie, obręb Goszów, Stara Morawa, Nowy Gierałtów, Bielice, Stara Morawa, Nowa Morawa, Kamienica, Kletno, Stronie Wieś, Janowa Góra, - Bystrzyca, obręb Biała Woda, Międzygórze, - Międzylesie, obręb Nowa Wieś, Jodłów, Potoczek	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, właściciel lub dzierżawca gruntu
	<i>Działania fakultatywne</i>		
	Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu w ramach obowiązującego Programu Rozwoju Obszarów	Tereny łąkowe w granicach obszaru w gminach:	Właściciel lub posiadacz terenu na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem

	Wiejskich, z uwzględnieniem wymogów gatunku 6177. (z dostosowaniem terminów koszenia dopasowanych do biologii gatunku, optymalnym koszeniem co drugi rok lub pozostawianiem corocznie 30-50% powierzchni nieskoszonej).	- Stronie Śląskie, obręb Goszów, Stara Morawa, Nowy Gierałtów, Bielice, Stara Morawa, Nowa Morawa, Kamienica, Kletno, Stronie Wieś, Janowa Góra, - Bystrzyca, obręb Biała Woda, Międzygórze, - Międzylesie, obręb Nowa Wieś, Jodłów, Potoczek	Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska, na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku takich przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
6179 Modraszek nausitous <i>Maculinea (Phengaris) nausithous</i>	<i>Działania obligatoryjne</i>		
	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych.	Tereny łąkowe w granicach obszaru w gminach: - Stronie Śląskie, obręb Goszów, Stara Morawa, Nowy Gierałtów, Bielice, Stara Morawa, Nowa Morawa, Kamienica, Kletno, Stronie Wieś, Janowa Góra, - Bystrzyca, obręb Biała Woda, Międzygórze, - Międzylesie, obręb Nowa Wieś, Jodłów, Potoczek	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, właściciel lub dzierżawca gruntu
	<i>Działania fakultatywne</i>		
Wycinanie krzewów i podrostu drzew zarastających powierzchnie łąk. Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu w ramach obowiązującego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, z uwzględnieniem wymogów	Tereny łąkowe w granicach obszaru w gminach: - Stronie Śląskie, obręb Goszów, Stara Morawa, Nowy Gierałtów, Bielice, Stara Morawa, Nowa Morawa, Kamienica, Kletno, Stronie Wieś, Janowa Góra,	Właściciel lub posiadacz terenu na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, a w	

	gatunku 6179 (z dostosowaniem terminów koszenia dopasowanych do biologii gatunku, optymalnym koszeniem co drugi rok lub pozostawianiem corocznie 30-50% powierzchni nieskoszonej (wskazane byłoby, aby koszenie nie było wykonywane niżej niż 10-15 cm i optymalnie realizowane było po połowie września).	- Bystrzyca, obręb Biała Woda, Międzygórze, - Międzylesie, obręb Nowa Wieś, Jodłów, Potoczek	odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska, na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku takich przepisów, na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
4014 Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	W wydzieleniach z potwierdzonym stanowiskiem gatunku zabiegi gospodarcze wykonywać w sposób nie pogarszający stosunków wodnych (poprzez zachowanie rozlewisk, młak, strumieni) oraz zapewniający utrzymanie odpowiedniej ilości martwego drewna.	Doliny cieków wodnych na terenach leśnych w całym Obszarze	Nadleśnictwa Międzylesie i Łądek Zdrój
Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych			
3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>(Ranunculion fluitantis)</i>	Ocena stanu zachowania siedliska zgodnie z metodyką Państwowego Monitoringu Środowiska, zwanego dalej „PMS”, w 5 i 10 roku obowiązywania Planu Zadań Ochronnych, zwanego dalej „PZO”.	Rzeka Biała Łądecka na odcinku od Bielice do Goszowa (gm. Stronie Śląskie: obręb Bielice dz. 125/1, 125/2, 134/1, 140/8, 151/1, obręb Nowy Gierałtów dz. 127/1, 127/2, 132/1, 137/3, 141/1, 150/1, 154/8; obręb Stary Gierałtów dz. 93)	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Pozyskanie danych z monitoringu jakości wód Białej Łądeckiej (wyrażonej odpowiednim stanem ekologicznym i chemicznym) prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu.	Punkt pomiarowo-kontrolny zlokalizowany na odcinku Białej Łądeckiej w granicach Obszaru lub w rejonie miejscowości Stronie Śląskie	Organ sprawujący nadzór nad obszarem natura 2000
4060 Wysokogórskie borówczyska bażynowe <i>(Empetro-Vaccinietum)</i>	Monitoring realizacji działań ochronnych po ich wykonaniu.	Zachodni stok Śnieżnika: Nadleśnictwo Międzylesie: 13-16-2-11-224 a, c (część)	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

		Nadleśnictwo Łądek-Zdrój: 13-23-2-15-294 a, b (część)	
	Ocena stanu zachowania siedliska zgodnie z metodyką PMŚ w 4 i 9 roku obowiązywania PZO.	Wybrane powierzchnie monitoringowe w obrębie wszystkich płatów siedliska.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
6150 Wysokogórskie murawy acydofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>)	Monitoring realizacji działań ochronnych po ich wykonaniu.	Płaty siedliska zlokalizowane w: - wydzieleniach leśnych: Nadleśnictwa Międzylesie: 13-16-2-11-211 b, d (część), 13-16-2-11-210 c, d (część), 13-16-2-11-224 a (część) Nadleśnictwa Łądek Zdrój: 13-23-2-15-294 b, c (część), 13-23-2-15-293 d, f (część); - dz. ewid. nr 370 obręb Stronie Lasy, gmina Stronie Śląskie	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Ocena stanu zachowania siedliska zgodnie z metodyką PMŚ w 4 i 9 roku obowiązywania PZO.	Wybrane powierzchnie monitoringowe w obrębie wszystkich płatów siedliska	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
*6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> - płaty bogate florystycznie)	Monitoring realizacji działań ochronnych w 3, 6 i 9 roku obowiązywania PZO.	Wybrane płaty siedliska stanowiące 5-10% powierzchni siedliska w obszarze Natura 2000 w każdym ze wskazanych terminów inne.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Ocena stanu zachowania siedliska zgodnie z metodyką PMŚ w 5 i 10 roku obowiązywania PZO.		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ (raz na 5 lat).	Wybrane płaty siedliska stanowiące 5-10% powierzchni siedliska w obszarze Natura 2000 w każdym ze wskazanych terminów inne.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane	Monitoring realizacji działań ochronnych w 3, 6 i 9 roku obowiązywania PZO.	Wybrane płaty siedliska stanowiące 5-10% powierzchni siedliska w obszarze Natura	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ (raz na 5 lat).	2000 w każdym ze wskazanych terminów inne.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Monitoring realizacji działań ochronnych w 3, 6 i 9 roku obowiązywania PZO.	Wybrane płyty siedliska stanowiące 5-10% powierzchni siedliska w obszarze Natura 2000 w każdym ze wskazanych terminów inne.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ (raz na 5 lat).		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
*7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Ocena stanu zachowania siedliska zgodnie z metodyką PMŚ w 5 i 10 roku obowiązywania PZO.	Wybrane powierzchnie monitoringowe w obrębie wszystkich płatów siedliska.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Ocena stanu zachowania siedliska zgodnie z metodyką PMŚ w 5 i 10 roku obowiązywania PZO.	Wybrane powierzchnie monitoringowe w obrębie wszystkich płatów siedliska.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
8110 Piargi i gołoborza krzemianowe	Ocena stanu zachowania siedliska zgodnie z metodyką PMŚ w 4 i 9 roku obowiązywania PZO.	Wybrane powierzchnie monitoringowe w obrębie co najmniej 35% wszystkich stanowisk siedliska.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
8210 Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	Ocena stanu zachowania siedliska zgodnie z metodyką PMŚ w 4 i 9 roku obowiązywania PZO.	Wybrane powierzchnie monitoringowe w obrębie co najmniej 35% wszystkich stanowisk siedliska.	Organ sprawujący nadzór nad Obszarem Natura 2000
8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	Ocena stanu zachowania siedliska zgodnie z metodyką PMŚ w 4 i 9 roku obowiązywania PZO.	Wybrane powierzchnie monitoringowe w obrębie co najmniej 35% wszystkich stanowisk siedliska.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	Ocena stanu zachowania siedliska zgodnie z metodyką PMŚ siedliska w 9 roku obowiązywania PZO.	Wybrane powierzchnie monitoringowe w obrębie wszystkich stanowisk siedliska.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ	Wybrane płyty siedliska stanowiące 5-10% powierzchni siedliska w obszarze Natura 2000.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

	jednokrotnie między 6 a 9 rokiem obowiązywania PZO.		
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae</i> Fagenion, <i>Galio odorati</i> -Fagenion)	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ jednokrotnie między 6 a 9 rokiem obowiązywania PZO.	Wybrane płyty siedliska stanowiące 5-10% powierzchni siedliska w obszarze Natura 2000.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
*9180 Jaworzyny i lasy klonowo – lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis</i> - <i>Acerion pseudoplatani</i>)	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ jednokrotnie między 6 a 9 rokiem obowiązywania PZO.	Wybrane płyty siedliska stanowiące 5-10% powierzchni siedliska w obszarze Natura 2000.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi</i> - <i>Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi</i> Pinetum, <i>Pino mugo</i> - <i>Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii</i> - <i>Piceetum</i> i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ jednokrotnie między 6 a 9 rokiem obowiązywania PZO.	Wybrane płyty siedliska stanowiące 5-10% powierzchni siedliska w obszarze Natura 2000.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłiskowe)	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ jednokrotnie między 6 a 9 rokiem obowiązywania PZO.	Wybrane płyty siedliska stanowiące 5-10% powierzchni siedliska w obszarze Natura 2000.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> część - zbiorowiska górskie)	Kontrola realizacji działania ochronnego polegającego na naprawie nawierzchni szlaku (po wykonaniu).	Wydzielenia leśne-Nadleśnictwa Międzylesie 13-16-2-11-223 –b, 13-16-2-11-224 –c, 13-16-2-11-224 –d	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMŚ jednokrotnie między 6 a 9 rokiem obowiązywania PZO.	Wybrane płyty siedliska stanowiące 5-10% powierzchni siedliska w obszarze Natura 2000	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

1386 Bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	Ocena stanu zachowania stanowisk gatunku zgodnie z metodyką PMS w 3, 6 i 9 roku obowiązywania planu zadań ochronnych – ocena ogólna, stan populacji (wraz z oceną dynamiki populacji).	Góry Bialskie – rezerwat przyrody „Puszcza Śnieżnej Białki”	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
4066 Zanokcica serpentynowa <i>Asplenium adnigrum</i>	Ocena stanu zachowania stanowisk gatunku zgodnie z metodyką w 3, 6 i 9 roku obowiązywania planu zadań ochronnych – ocena ogólna, stan i liczebność populacji (wraz z oceną dynamiki populacji i fluktuacji liczebności).	Nadleśnictwo Międzyzlesie, leśnictwo Śnieżnik, wydzielenie 13-16-2-10-197-f	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i>	Kontrola liczebności nietoperzy w kryjówce kolonii rozrodczej (w maju i w lipcu) - trzykrotnie w ciągu obowiązywania PZO w odstępach 2-3-letnich. Jednocześnie wykonać kontrolę stanu kryjówki letniej i jej otoczenia - zabezpieczenie obiektu i drożność wlotów dla nietoperzy oraz stan korytarzy ekologicznych wokół kryjówki.	Wapiennik Łaskawy Kamień w Starej Morawie oraz ewentualne nowo odkryte stanowiska	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Określenie liczebności nietoperzy zimujących w jaskiniach i sztolniach obszaru (w styczniu lub na przełomie stycznia i lutego) - trzykrotnie w ciągu obowiązywania PZO w odstępach 2-3-letnich. Jednocześnie wykonać kontrolę stanu zimowisk i ich otoczenia. Podczas kontroli należy sprawdzić zabezpieczenia obiektów i drożność wlotów, określić powierzchnię dostępną dla nietoperzy oraz zmierzyć temperaturę i wilgotność panujące w zimowiskach.	Sztolnie w Kletnie, Janowej Górze i Stroniu Śląskim	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

1308 Mopek <i>Barbastella barbastellus</i>	Określenie liczebności nietoperzy zimujących w jaskiniach i sztolniach obszaru (w styczniu lub na przełomie stycznia i lutego) - trzykrotnie w ciągu obowiązywania PZO w odstępach 2-3-letnich. Jednocześnie wykonać kontrolę stanu zimowisk i ich otoczenia. Podczas kontroli należy sprawdzić zabezpieczenia obiektów i drożność wlotów, określić powierzchnię dostępną dla nietoperzy oraz zmierzyć temperaturę i wilgotność panujące w zimowiskach.	Jaskinia Kontaktowa, sztolnie w Kletnie	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
1321 Nocek orzęsiony <i>Myotis emarginatus</i>	Określenie liczebności nietoperzy zimujących w jaskiniach i sztolniach obszaru (w styczniu lub na przełomie stycznia i lutego) - trzykrotnie w ciągu obowiązywania PZO w odstępach 2-3-letnich. Jednocześnie wykonać kontrolę stanu zimowisk i ich otoczenia. Podczas kontroli należy sprawdzić zabezpieczenia obiektów i drożność wlotów, organizację ruchu turystycznego zgodnie z ustaleniami, określić powierzchnię dostępną dla nietoperzy oraz zmierzyć temperaturę i wilgotność panujące w zimowiskach.	Jaskinia Niedźwiedzia, sztolnie w Kletnie, Janowej Górze	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

1323 Nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i>	Określenie liczebności nietoperzy zimujących w jaskiniach i sztolniach obszaru (w styczniu lub na przełomie stycznia i lutego) - trzykrotnie w ciągu obowiązywania PZO w odstępach 2-3-letnich. Jednocześnie wykonać kontrolę stanu zimowisk i ich otoczenia. Podczas kontroli należy sprawdzić zabezpieczenia obiektów i drożność wlotów, organizację ruchu turystycznego zgodnie z ustaleniami, określić powierzchnię dostępną dla nietoperzy oraz zmierzyć temperaturę i wilgotność panujące w zimowiskach.	Jaskinia Niedźwiedzia, Jaskinia Kontaktowa, sztolnia w Janowej Górze	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Określenie liczebności nietoperzy zimujących w jaskiniach i sztolniach obszaru (w styczniu lub na przełomie stycznia i lutego) - trzykrotnie w ciągu obowiązywania PZO w odstępach 2-3-letnich. Jednocześnie wykonać kontrolę stanu zimowisk i ich otoczenia. Podczas kontroli należy sprawdzić zabezpieczenia obiektów i drożność wlotów, organizację ruchu turystycznego zgodnie z ustaleniami, określić powierzchnię dostępną dla nietoperzy oraz zmierzyć temperaturę i wilgotność panujące w zimowiskach.	Sztolnie w Kletnie, Janowej Górze i Stroniu Śląskim, Jaskinia Niedźwiedzia, Jaskinia Kontaktowa, Jaskinia Stare Wywierzysko	Organ sprawujący nadzór nad obszarem

6177 Modraszek teleius <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i>	Monitoring realizacji działań ochronnych w 3, 6 i 9 roku obowiązywania PZO.	Wybrane płyty siedliska stanowiące 5-10% powierzchni siedliska w obszarze Natura 2000 w każdym ze wskazanych terminów inne	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Ocena liczebności populacji i stanu zachowania siedliska gatunku według parametrów opracowanych w ramach PMS (raz na 5 lat).		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
6179 Modraszek nausitous <i>Maculinea (Phengaris) nausithous</i>	Monitoring realizacji działań ochronnych w 3, 6 i 9 roku obowiązywania PZO.	Wybrane płyty siedliska stanowiące 5-10% powierzchni siedliska w obszarze Natura 2000 w każdym ze wskazanych terminów inne	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
	Ocena liczebności populacji i stanu zachowania siedliska gatunku według parametrów opracowanych w ramach PMS (raz na 5 lat).		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
4014 Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	Ocena liczebności populacji i stanu zachowania siedliska gatunku według parametrów opracowanych w ramach PMS (raz na 5 lat).	Wybrane powierzchnie monitoringowe w obrębie wszystkich stanowisk gatunku	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
Dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony			
3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>Ranunculion fluitantis</i> *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłiskowe)	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji w terenie występowania płatów siedlisk poprzez wyszukiwanie nowych płatów siedlisk wraz oceną stanu zachowania (parametry i wskaźniki kardynalne) oraz rozpoznania ewentualnych zagrożeń i konieczności podjęcia działań ochronnych. W trakcie obowiązywania PZO.	Cieki wodne w obrębie obszaru Natura 2000	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>(Arrhenatherion elatioris)</i> 6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji występowania siedliska w obszarze; rozpoznanie rozmieszczenia, stanu ochrony oraz zagrożeń i konieczności podjęcia działań ochronnych dla poszczególnych płatów. W trakcie obowiązywania PZO.	Część bezleśna obszaru Natura 2000 (w szczególności łąki będące własnością osób prywatnych oraz polany śródleśne)	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)			
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji występowania siedliska w obszarze; rozpoznanie rozmieszczenia, stanu ochrony oraz zagrożeń i konieczności podjęcia działań ochronnych dla poszczególnych płatów. W trakcie obowiązywania PZO.	Cały obszar Natura 2000	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji w terenie występowania płatów siedliska i stanu zachowania poprzez rozpoznanie rozmieszczenia, kwalifikację stanowisk do odpowiednich podtypów siedliska 8220 oraz wskazanie ewentualnych zagrożeń i konieczności podjęcia działań ochronnych dla poszczególnych płatów. W trakcie obowiązywania PZO.	Cały obszar Natura 2000	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie stanu zachowania oraz rozpoznania ewentualnych zagrożeń i konieczności podjęcia działań ochronnych dla poszczególnych obiektów. W trakcie obowiązywania PZO.	Jaskinie w dolinie Kleśnicy oraz Jaskinia Kontaktowa	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>) 9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>) *91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum,</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji w terenie występowania płatów siedlisk poprzez rozpoznanie rozmieszczenia wraz oceną stanu (parametry i wskaźniki kardynalne) i wskazaniem ewentualnych zagrożeń i konieczności podjęcia działań ochronnych. W trakcie obowiązywania PZO.	Część leśna obszaru	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

<i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)			
*9180 Jaworzyny i lasy klonowo – lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji w terenie występowania płatów siedliska oraz ich stanu zachowania (parametry i wskaźniki kardynalne) oraz rozpoznania ewentualnych zagrożeń i konieczności podjęcia działań ochronnych dla poszczególnych płatów. W trakcie obowiązywania PZO.	Płaty położone w wydzieleniach powyżej 800 m n.p.m.	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
4014 Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji występowania i stanu zachowania gatunku i jego siedliska w obszarze poprzez rozpoznanie rozmieszczenia, stanu ochrony oraz zagrożeń i konieczności podjęcia działań ochronnych dla poszczególnych stanowisk. W trakcie obowiązywania PZO.	Doliny rzek i potoków w obrębie obszaru Natura 2000	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
1308 Mopek <i>Barbastella barbastellus</i> 1321 Nocek orzęsiony <i>Myotis emarginatus</i> 1323 Nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie rozpoznania dziennych kryjówek leśnych i żerowisk korytarzy migracyjnych poprzez detektorowanie, odłowy nietoperzy w sieci, telemetrię. Raz w trakcie obowiązywania PZO.	Część leśna obszaru	Organ sprawujący nadzór nad obszarem
	Uzupełnienie wiedzy o rojeniu nietoperzy w obszarze poprzez detektorowanie, odłowy nietoperzy w sieci. Raz w trakcie obowiązywania PZO.	Zimowiska nietoperzy, zwłaszcza jaskinie w dolinie Kleśnicy	Organ sprawujący nadzór nad obszarem
6177 Modraszek teleius <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i> 6179 Modraszek nausitous <i>Maculinea (Phengaris) nausithous</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji występowania i stanu zachowania gatunków i ich siedlisk w obszarze poprzez rozpoznanie rozmieszczenia, stanu ochrony oraz zagrożeń i konieczności podjęcia działań ochronnych dla poszczególnych stanowisk. W trakcie obowiązywania PZO.	Zbiorowiska łąkowe w obrębie całego obszaru Natura 2000 (w szczególności łąki będące własnością osób prywatnych oraz polany śródleśne)	Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

PROJEKT

Uzasadnienie do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia..... r. zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika PLH020016

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, 2249 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 60, 132, 1074 i 1595) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika PLH020016 zostało wydane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniu 24 grudnia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. poz. 5459).

Powodem zmiany ww. zarządzenia jest uchybienie wskazane w trybie kontroli aktów prawa miejscowego przez Ministra Środowiska uzasadniające zmianę we własnym zakresie przesłane pismem znak: DP-074-1/10125/15/PMI z dnia 29 maja 2015 r., uwagi Ministra Środowiska przedstawione w odniesieniu do innych zarządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych oraz zmiany wynikające z ponownej analizy zapisów ww. zarządzenia.

Uwaga Ministra Środowiska dotyczyła niewłaściwego wskazania podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych zawartych w załączniku nr 5. Minister Środowiska stwierdził, iż wskazywanie na Głównego Inspektora Ochrony Środowiska jako odpowiedzialnego za wykonanie tych działań narusza przepisy dotyczące zakresu działania tego organu. W związku z powyższym z zapisu dotyczącego podmiotów odpowiedzialnych za monitoring stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru usunięto fragment „na stanowiskach objętych PMS monitoring przeprowadzić może GIOŚ”.

W związku z uwagami Ministra Środowiska przedstawionymi w odniesieniu do innych zarządzeń w sprawie ustanowienia planów zadań ochronnych i wskazanych do uwzględnienia podczas opracowywania w przyszłości projektów innych, podobnych aktów prawa miejscowego, dokonano zmian, które dotyczyły:

- niepoprawnie sformułowanych opisów zagrożeń oraz celów działań ochronnych w przypadku niewystępowania przedmiotu ochrony w obszarze Natura 2000 lub jego niskiej reprezentatywności (nadanie kategorii D).

W związku z powyższym dla gatunków 1014 poczwarówka zwięzła *Vertigo angustior*, 1096 minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, 1163 głowacz białopłetwy *Cottus gobio* oraz 1318 nocek łydkowłosy *Myotis dasycneme* zmieniono opis zagrożeń / celów z „Nie analizowano zagrożeń/celów działań ochronnych dla gatunku z powodu planowanej aktualizacji Standardowego Formularza Danych w zakresie nadania gatunkowi oceny D – nieznacząca” na „Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony/przedmiot ochrony występuje w stopniu niereprezentatywnym)”.

Dla ww. przedmiotów ochrony usunięto również działanie ochronne pn. „Propozycja aktualizacji Standardowego Formularza Danych (...)”, gdyż wg Ministra Środowiska nie jest to działanie ochronne.

Dla przedmiotowego obszaru, w ramach projektu pn. *Opracowanie planów ochrony dla dwóch obszarów Natura na Dolnym Śląsku* finansowanego ze środków POIiŚ, dla gruntów położonych poza terenami znajdującymi się w zarządzie Lasów Państwowych, sporządzony zostanie plan ochrony (dla gruntów leśnych zakres planu ochrony ma zostać opracowany przez Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych we Wrocławiu). Sporządzenie planu ochrony poprzedzone zostanie pełną inwentaryzacją terenu objętego projektem, co umożliwi weryfikację danych

przyrodniczych na temat obszaru i na tej podstawie przygotowanie wniosku do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska o zmianę Standardowego Formularza Danych Obszaru.

- niewłaściwego wskazania Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu jako podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działania dotyczącego monitoringu stanu ochrony dla siedliska 3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*. Minister Środowiska stwierdził, iż wskazywanie na Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu jako odpowiedzialnego za wykonanie tego działania modyfikuje przepisy prawne w zakresie przedmiotowego monitoringu i nakłada nowe obowiązki na wymieniony organ, w związku z czym zmieniono nazwę ww. działania na „pozyskanie danych z monitoringu diagnostycznego wód rzeki Bóbr prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu”, a jako podmiot odpowiedzialny za jego wykonanie wskazano *organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000*.

Jednocześnie po analizie całego zarządzenia postanowiono zmienić lub uzupełnić inne zapisy w zarządzeniu w następujący sposób:

1. w załączniku nr 3 *Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony* (obecnie załącznik nr 1) zaktualizowano nazwy zagrożeń oraz dokonano korekty stylistycznej opisów zagrożeń.
2. w załączniku nr 4 *Cele działań ochronnych* (obecnie załącznik nr 2) doprecyzowano cele dla siedlisk 4060 wysokogórskie borówczyska bażynowe (*Empetro-Vaccinietum*), 6150 wysokogórskie murawy acydofilne (*Juncion trifidi*) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (*Salicion herbaceae*), 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), 6520 górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*), *91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae* i olsy źródliskowe) i 9410 górskie bory świerkowe (*Piceion abietis* część - zbiorowiska górskie) oraz gatunku 4014 biegacz urozmaicony *Carabus variolosus* poprzez uszczegółowienie w zakresie jakich wskaźników należy osiągnąć zaplanowane cele. Ponadto dla siedliska *6230 górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie) zmieniono cel działań ochronnych z *Poprawa stanu zachowania siedliska do stanu właściwego (FV)* na *Utrzymanie stanu siedliska w niepogorszonym stanie (U1)*. Niezadowolający (U1) stan zachowania tego siedliska spowodowany jest niewielką powierzchnią płatów siedliska w obszarze, przy jednoczesnym właściwym (FV) poziomie wszystkich wskaźników parametru struktura i funkcje. W trakcie obowiązywania PZO nie ma realnej szansy na zwiększenie powierzchni płatów tego siedliska w obszarze. Natomiast dla gatunków 6177 modraszek teleius *Maculinea (Phengaris) teleius* i 6179 modraszek nausitous *Maculinea (Phengaris) nausithous* cel *Poprawa stanu zachowania siedlisk gatunku do stanu co najmniej U1* zmieniono na *Zachowanie obecnego złego stanu siedliska gatunku (U2) przy jednoczesnej poprawie stanu zachowania do stanu właściwego (FV) w zakresie wskaźników: ekspansja krzewów i podrostu drzew, gatunki ekspansywne roślin zielnych oraz obce gatunki inwazyjne*, tj. wskazano na konieczność poprawy tych wskaźników, których zmiana możliwa jest w trakcie obowiązywania PZO oraz na które możliwy jest wpływ poprzez odpowiednie prowadzenie działań ochronnych.
3. w załączniku nr 5 *Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania* (obecnie załącznik nr 3):
 - usunięto zapisy dotyczące działań ochronnych dla siedlisk 4060 i 6150 w granicach działki nr 370 obręb Stronie Lasy, gm. Stronie Śląskie. Konieczność realizacji tych działań wynika z zapisów decyzji o środowiskowych

uwarunkowaniach dla inwestycji pn. Odbudowa wieży widokowej na Śnieżniku Kłodzkim w obrębie działki nr 370 obręb Stronie Lasy, gm. Stronie Śląskie, a, zgodnie z uwagami Ministra Środowiska, w planie zadań ochronnych nie należy powtarzać istniejących już zobowiązań wynikających z innych dokumentów;

- dla siedlisk 6230, 6510 i 6520 w działaniach obligatoryjnych w wyniku omyłki pisarskiej pominięty został trzeci rodzaj użytkowania tj. użytkowanie pastwiskowe. Działanie obligatoryjne otrzymuje brzmienie: „Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych”, co dopuszcza możliwość trzech rodzajów użytkowania rolniczego;
- dla siedlisk 6230, 6510 i 6520 oraz dla gatunków 6177 i 6179 zmieniono opis działań fakultatywnych z „*Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 6230/6510/6520/ gatunku 6177/6179*” na „*Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu ukierunkowanego na ochronę siedliska przyrodniczego 6230/6510/6520/ z uwzględnieniem wymogów gatunku 6177/6179 w ramach obowiązującego PROW*”, co jest zmiana stylistyczną. Ponadto dla gatunku 6177 uszczegółowiono zapis dotyczący działań fakultatywnych i przyjął on brzmienie: *Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu w ramach obowiązującego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, z uwzględnieniem wymogów gatunku 6177 (z dostosowaniem terminów koszenia dopasowanych do biologii gatunku, optymalnym koszeniem co drugi rok lub pozostawianiem corocznie 30-50% powierzchni nieskoszonej; ponadto wskazane byłoby, aby koszenie nie było wykonywane niżej niż 10 cm i realizowane było po połowie września)*;
- dla siedlisk 9110, 9130, *9180, *91D0, *91E0 i 9410 zmieniono zapis dotyczący częstotliwości przeprowadzenia oceny stanu ochrony z „*Ocena stanu zachowania siedliska zgodnie z metodyką PMS w 4 i 9 roku obowiązywania PZO*”, na „*Ocena stanu zachowania siedliska według parametrów opracowanych w ramach PMS jednokrotnie między 6 a 9 rokiem obowiązywania PZO*”. Powyższe wynika z faktu, iż płaty siedlisk leśnych zlokalizowane są na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe, dla których obowiązują 10-letnie Plany Urządzenia Lasu, które określają sposób gospodarowania w poszczególnych wydzieleniach, w tym w wydzieleniach, w obrębie których występują siedliska przyrodnicze. Plany te podlegają strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, która obejmuje m.in. uzyskanie opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska w zakresie wpływu planowanych działań na siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. W związku z powyższym oraz z uwagi na fakt, iż zmiany w siedliskach leśnych zachodzą powoli, zgodnie z planową gospodarką leśną, która dodatkowo weryfikowana jest pod kątem jej wpływu na środowisko przyrodnicze - jednokrotna ocena stanu w okresie obowiązywania PZO jest wystarczająca, aby zweryfikować realizację PZO w odniesieniu do siedlisk leśnych oraz zaobserwować ewentualne zmiany zachodzące w siedliskach;
- dokonano zmiany częstotliwości prowadzenia monitoringu liczebności zimujących nietoperzy oraz monitoringu stanu zimowisk i ich otoczenia – zapis „*Określenie liczebności nietoperzy zimujących w jaskiniach i sztolniach obszaru, co 3 lata w styczniu lub na przełomie stycznia i lutego. Kontrola stanu zimowisk i ich otoczenia. Podczas kontroli należy sprawdzić zabezpieczenia obiektów i drożność wlotów, organizację ruchu turystycznego zgodnie z ustaleniami, określić powierzchnię dostępną dla nietoperzy oraz zmierzyć temperaturę i wilgotność panujące w zimowiskach*” zastąpiono zapisem: „*Określenie liczebności nietoperzy zimujących w jaskiniach i sztolniach obszaru (w styczniu lub na przełomie stycznia i lutego) - trzykrotnie w ciągu obowiązywania PZO w odstępach 2-3-letnich. Jednocześnie wykonać kontrolę stanu zimowisk i ich otoczenia. Podczas kontroli (...)*”. Nietoperze od kilkunastu lat objęte są badaniami w ramach zimowego monitoringu nietoperzy, prowadzonego niezależnie przez różne instytucje naukowe i organizacje pozarządowe. Corocznie w tym samym terminie (15 stycznia – 20 lutego) kontrolowana jest

większość ważniejszych zimowisk nietoperzy na terenie Dolnego Śląska. Koncepcja monitoringu nietoperzy w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (zwanego dalej „PMŚ”) w zakresie zimowisk opiera się na corocznej kontroli liczebności nietoperzy w wytypowanych schronieniach oraz określaniu dostępności tych schronień, ich zabezpieczenia przed niepokojeniem oraz kontroli warunków mikroklimatycznych panujących w tych zimowiskach. Te same wskaźniki będą oceniane w ramach monitoringu przedmiotu ochrony w trakcie obowiązywania PZO, jednakże w celu zbadania stanu zachowania populacji w obszarze i zaobserwowania trendu ewentualnych zmian (liczebności, stanu zachowania zimowiska) nie jest konieczne prowadzenie tego monitoringu corocznie. Należy przy tym zauważyć, że tutaj organ będzie również pozyskiwał dane w tym zakresie z PMŚ oraz od jednostek naukowych i organizacji pozarządowych. Korekta przedmiotowych zapisów ma także na celu doprecyzowanie i ujednoczenie zapisów zawartych w poszczególnych zarządzeniach.

Wydanie zarządzenia zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronny dla obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika PLH020016 poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa.

W dniu 22 września 2015 r. w Biuletynie Informacji Publicznej i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) oraz w gazecie o zasięgu wojewódzkim ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 16 września 2015 r. o zamiarze przystąpienia do opracowania projektu zmiany zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika PLH020016. Obwieszczenie zostało również przekazane i wywieszono na tablicach ogłoszeń w Urzędach Gmin: Bystrzyca Kłodzka w dniach 22 września – 13 października 2015 r., Międzyzlesie w dniach 22 września – 15 października 2015 r., Stronie Śląskie w dniach 22 września – 14 października 2015 r. oraz Łądek-Zdrój w dniach 22 września – 13 października 2015 r., a także przekazane zostało do Starostwa Powiatowego w Kłodzku, gdzie było wywieszono na tablicy ogłoszeń w dniach 28 września – 19 października 2015 r. oraz Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu: 22 września – 13 października 2015 r.

Projekt zarządzenia został także przesłany do zaopiniowania do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, a także do członków Zespołu Lokalnej Współpracy, utworzonego w trakcie prac nad planem zadań ochronnych. W okresie od 14 do 20 listopada 2017 r. wpłynęły uwagi od Nadleśnictwa Łądek – Zdrój, od Gminy Bystrzyca Kłodzka oraz od osoby prywatnej. Złożone uwagi dotyczyły następujących kwestii:

Nadleśnictwo Łądek – Zdrój:

- 1) konieczności skorygowania lokalizacji działań ochronnych – uwagi zostały uwzględnione, skorygowano lokalizacje, które zostały błędnie przypisane do Nadleśnictwa Łądek – Zdrój lub błędnie wskazane w wyniku omyłki pisarskiej;
- 2) skorygowania zapisów dotyczących działania ochronnego dla siedliska *91E0 w taki sposób, że zapis *Zapobiegnięcie skutkowi pogorszenia stanu ochrony najlepiej zachowanych fragmentów płatów siedliska wzdłuż cieków wodnych, poprzez wyłączenie ich z pozyskania* zastąpiono by zapisem (...) *poprzez pozostawienie podczas prac gospodarczych płatów siedliska dobrze wykształconego* – uwaga nie została uwzględniona; zdaniem organu przedmiotowy zapis jest jasny, a jego wprowadzenie jest konieczne do uzyskania założonego celu ochrony.

Gmina Bystrzyca Kłodzka przesłała uwagi odnoszące się do funkcjonowania obszarów Natura 2000, w tym w szczególności dotyczące ograniczenia władztwa planistycznego Gminy na tych terenach oraz problemów na nieruchomościach ze stwierdzonymi płatami siedlisk łąkowych 6510, 6520 i 6230. Z uwagi na fakt, iż poruszono kwestie, których rozwiązanie nie jest możliwe na etapie zmiany zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych (m.

in. odszkodowania dla właścicieli terenów), nie rozstrzygano zasadności złożonych uwag i nie wprowadzono na ich podstawie zmian w projekcie zmiany zarządzenia.

Uwagi złożone przez osobę prywatną odnosiły się przede wszystkim do problemów związanych z niewłaściwym użytkowaniem płątów siedlisk łąkowych, które ukierunkowane jest wyłącznie na pozyskanie dopłat, co – zdaniem Piszącego – nie zawsze idzie w parze z ochroną siedliska. Zaproponowano wskazanie tego rodzaju działań jako jednego z zagrożeń dla siedlisk. Tut. organowi, jako organowi sprawującemu nadzór nad obszarami Natura 2000, bliski jest pogląd, iż użytkowanie siedlisk nie powinno prowadzić do obniżenia jego wartości przyrodniczej, jednak wprowadzenie proponowanego zapisu nie jest możliwe w obecnym stanie prawnym - nie jest możliwe wprowadzenie zakazu użytkowania w sposób zgodny z wymogami dla danego typu siedliska określonymi w PROW. Właściwszą drogą, jak zauważa sam Piszący, byłaby zmiana tych wymogów.

Obwieszczeniem z dnia Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu zgodnie z art. 39 ust.1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017, poz. 1405 ze zm.) zawiadomił o przystąpieniu do opracowania projektu zmiany planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika PLH020016, możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy i możliwością składania uwag i wniosków. Obwieszczenie zostało zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ we Wrocławiu w dniach, a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej w dniu, Obwieszczenie zostało także przekazane i wywieszane na tablicach ogłoszeń: Urzędów Gmin:, a także przekazane zostało do Starostwa Powiatowego oraz Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu: r.

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

Uwagi do projektu zarządzenia złożyły:

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525 ze zm.) uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu